

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

Fakulta
tělesné kultury

**VZDĚLÁVÁNÍ OSOB SE SPECIFICKÝMI POTŘEBAMI V OBLASTI
POŽÁRNÍ OCHRANY A OCHRANY OBYVATELSTVA**

Bakalářská práce

Autor: Sabina Bernátová

Studijní program: Tělesná výchova se zaměřením na vzdělávání a
ochranu obyvatelstva

Vedoucí práce: Ing. David Buček

Olomouc 2022

Bibliografická identifikace

Jméno autora: Sabina Bernátová
Název práce: Vzdělávání osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva

Vedoucí práce: Ing. David Buček
Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit
Rok obhajoby: 2022

Abstrakt: Ve své bakalářské práci se zaměřuji na vzdělávání osob se specifickými potřebami, konkrétně osobami s mentálním postižením v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Dospěla jsem k závěru, že osobám se specifickými potřebami nejvíce vyhovuje vzdělávání pomocí personálu a HZS ČR formou přednášky, besedy, prezentace, videoukázky a návštěvy požární stanice. Teoretická část uvádí informace o osobách se specifickými potřebami, komunikaci, edukaci v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Praktická část zjišťuje pomocí anketového šetření rozsah a formy vzdělávání osob se specifickými potřebami.

Klíčová slova: osoby se specifickými potřebami, komunikace, edukace, požární ochrana, ochrana obyvatelstva

Souhlasím s půjčováním práce v rámci knihovních služeb.

Bibliographical identification

Author: Sabina Bernátová
Title: Education of persons with special needs in the field of fire protection and public protection

Supervisor: Ing. David Buček
Department: Department of Adapted Physical Activities
Year: 2022

Abstract: In my bachelor thesis I focus on education of people with special needs, especially intellectual disabilities in area of fire and public protection. I came to conclusion that people with special needs learn from the personnel and fire department of Czech Republic by lectures, by discussion, presentation, video or visiting fire station. In theoretical part is mentioned information about people with special needs, communication, education in area of fire and public protection. Practical part detects by a questionnaire a coverage and forms of education people with special needs.

Keywords: people with special needs, communication, education, fire protection, public protection

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem tuto práci zpracovala samostatně pod vedením Ing. Davida Bučka, uvedla všechny použité literární a odborné zdroje a dodržovala zásady vědecké etiky.

V Olomouci dne 30. června 2022

.....

Nejdříve bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce Ing. Davidovi Bučkovi za jeho ochotu, vstřícnost, trpělivost, cenné rady a především čas, který mi při mém nabitém programu věnoval. Dále bych chtěla poděkovat zařízení Domov Na zámečku Rokytnice, p.o., který mi umožnil praktickou část práce, bez které by nemohla vzniknout.

OBSAH

1	Úvod	9
2	Přehled poznatků	10
2.1	Základní pojmy.....	10
2.2	Osoby se specifickými potřebami	11
2.2.1	Tělesné postižení	12
2.2.2	Mentální postižení.....	13
2.2.3	Sluchová vada a sluchové postižení	13
2.2.4	Zrakové postižení.....	14
2.2.5	Stáří, senioři.....	14
2.3	Komunikace s osobami se specifickými potřebami	15
2.3.1	Komunikace s osobou se sluchovým postižením	15
2.3.2	Komunikace s osobou se zrakovým postižením	16
2.3.3	Komunikace a manipulace s osobou s pohybovým (tělesným) postižením	17
2.3.4	Komunikace s osobami s mentálním postižením	17
2.3.5	Komunikace se seniory	18
2.4	Edukace osob se specifickými potřebami	18
2.4.1	Legislativa	19
2.4.2	Edukace osob s tělesným postižením.....	19
2.4.3	Edukace osob se zrakovým postižením a těžkým zrakovým postižením.....	20
2.4.4	Edukace osob se sluchovým postižením a těžkým sluchovým postižením	20
2.4.5	Edukace osob s mentálním postižením	21
2.4.6	Edukace seniorů	21
2.5	Edukace osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva	21
2.5.1	Rámcově vzdělávací program k ochraně obyvatelstva	22
2.5.2	Rámcově vzdělávací programy pro základní a speciální vzdělávání.....	22
2.5.3	Oblast ochrany obyvatelstva v rámcově vzdělávacích programech	23
2.6	Koncepce ochrany obyvatelstva ve vazbě na vzdělávání	24
2.6.1	Úkoly do roku 2025 v rámci koncepce ochrany obyvatelstva.....	25
2.6.2	Koncepce ochrany obyvatelstva a výhled do roku 2030.....	25

2.6.3	Shrnutí nastaveného systému vzdělávání ve vazbě na dospělou populaci	25
2.7	Případové události s dopadem na život a zdraví u osob se specifickými potřebami...	26
2.7.1	Požár v Domově pro osoby se zdravotním postižením ve Vejpřtech „Kavkaz“ .	26
2.7.2	Požár v Domově pro seniory v Mšenu na Mělnicku	27
3	Cíle	29
3.1	Hlavní cíl.....	29
3.2	Díličí cíle	29
4	Metodika.....	30
4.1	Výzkumný soubor.....	30
4.2	Metody sběru dat	30
5	Výsledky	31
6	Závěry	55
7	Souhrn	57
8	Summary.....	58
9	Referenční seznam	59
10	Přílohy	61
10.1	Anketa	61

1 ÚVOD

Od pradávných dob se lidstvo setkává s mnoha nepředvídatelnými událostmi a situacemi, které jsou způsobené nejen lidmi a lidským pokrokem, ale také událostmi vyvolanými přírodními jevy, které nesou název události mimořádné. Můžeme říct, že mimořádné události k nám patří již od začátku civilizace, avšak nenesou pozitivní charakter.

Nejcennějším a pro nás nejdůležitějším darem, který je zapotřebí chránit je lidský život. Každý život na zemi se musí chránit bez ohledu na pohlaví, věk, barvu pleti ale také zdravotní stav. Mezi námi se nachází osoby, u kterých je ochrana i záchrana života při mimořádné události více komplikovaná. Mluvíme o osobách, které mají specifické potřeby (zdravotní postižení, případně senioři).

V dnešní době se na záchranu ale především i ochranu těchto osob klade velký důraz. Stát, neziskové organizace a jiné složky poskytují osobám se zdravotním postižením i seniorům speciální podporu i pomoc při mimořádné události, dále i v nečekaných momentech jejich života.

Bakalářská práce má za úkol nejen nahlédnout, ale také řešit aktuální problematiku vzdělávání osob se specifickými potřebami, s cílem zjistit znalosti v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Tyto osoby potřebují nejen své speciální potřeby ale taktéž individuální přístup a jednání. Složky IZS tyto jednotlivé potřeby a individuální přístup musí znát, jinak by jejich práce nebyla efektivní.

Mimořádné události vznikají neočekávaně a nemůžeme se na ně připravit, jelikož jsou pokaždé v jiném rozsahu. Proto jsou nutná preventivní opatření ke zmírnění, nebo k celému odstranění nevyžádaného důsledku dané události, v našem případě požáru. Opatření jsou důležitá především pro občany se zdravotním postižením a seniory, u kterých může být důsledek fatálnější oproti běžným občanům.

Není proto od věci připravit tyto občany se speciálními potřebami na to, že může taková situace nastat. Může to být jak pomoc sobě, ale i někomu jinému. Speciální příprava především pro komunikaci ale i přístup k těmto občanům musí být na profesionální úrovni jak u IZS, především u hasičů, tak u lidí, kteří se s těmito lidmi se zdravotním postižením setkávají každou minutu svého života na pracovní úrovni.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Základní pojmy

Osoby se specifickými potřebami – jsou osoby se zdravotním postižením a senioři. Tyto osoby se specifikují speciálními vzdělávacími potřebami anebo jako osoby s určitou jinakostí. V dnešní době se jinakost vyskytuje jako fenomén, který můžeme definovat jako odlišnost od běžně známé a přijímané normy. V případě setkání s těmito osobami, to může v lidech vyvolávat emoce strachu a obavy v rámci komunikace s těmito jedinci. Pocity obav jsou vyvolány z nedostatku vlastních zkušeností s populací se specifickými potřebami (Lehnert et al. 2014).

Zdravotní postižení – Úmluva OSN o právech u osob se zdravotním postižením z roku 2008 definuje tyto osoby, jako osoby s dlouhodobým fyzickým, duševním, mentálním nebo smyslovým postižením, které ve vzájemném působení s různými překážkami mohou bránit k plnému a účinnému zapojení do společnosti na rovnoprávní úrovni s ostatními.

Další definici lze získat ze zákona o sociálních službách č. 108/2006, Sb., ve kterém se uvádí pojem zdravotní postižení, jako „tělesné, mentální, duševní, smyslové nebo kombinované postižení, jehož dopady činí nebo mohou činit osobu závislou na pomoci jiné osoby“.

Mimořádná událost – pojem mimořádná událost nalezneme v české legislativě v zákoně o integrovaném záchranném systému č. 239/2000, Sb., kdy mimořádnou událostí se myslí „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“.

Soušek (2005) uvádí, že se jedná o jev, proces či děj, který je převážně výsledkem jiného děje. Pojí se s neočekávaným a neočekávatelným zvratem v životě a v jeho kvalitě. Mimořádná situace vzniká následkem mimořádné události, vyskytující se v oblasti, kde se vyskytují ničivé, škodlivé zdroje.

Mimořádné události lze rozdělit:

- naturogenní (přírodní) MU – abiotické (vznik neživou přírodou), biotické (živou přírodou);
- antropogenní mimořádné události – vznikají činností člověka. Antropogenní lze rozdělit na – technogenní (provozní havárie, havárie spojené s infrastrukturou), sociogenní externí (vojenská krizová situace), sociogenní interní (vnitrostátní společenské, ekonomické a sociální krize) a agrogenní (zemědělství a půda) (Veverka, 2003).

Ochrana obyvatelstva – dle zákona o integrovaném záchranném systému č. 239/2000, Sb., je „plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku“.

Požární ochrana – se v české legislativě vyskytuje v zákoně o požární ochraně č. 133/1985, Sb. Každý občan je povinný jednat tak, aby nezavinil příčinu pro vznik požáru a neohrozil život, zdraví, majetek a zvířata.

Zákon o požární ochraně č.133/1985, Sb., nám uvádí že:

Účelem zákona je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.

Dotčenými orgány státní správy na úseku požární ochrany a orgány vykonávající státní požární dozor jsou Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR a hasičské záchranné sbory krajů. V rámci požární ochrany plní hasičské záchranné sbory krajů úkoly v oblasti zpracování koncepce požární ochrany kraje, vede po odborné stránce výkon služby požární ochrany, řídí a organizuje odbornou přípravu velitelů a příslušníků a dobrovolných hasičů, vykonává statistické sledování mimořádných událostí a požárů se zásahy JPO (jednotky požární ochrany) atd. (Šenovský & Hanuška, 2003).

Požár – nalezneme v české legislativě, a to konkrétně ve vyhlášce o požární prevenci č. 246/2001, Sb., která definuje požár, jako „každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí a nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiální hodnoty nebo životní prostředí bezprostředně ohroženy“.

Požár můžeme označit za nekontrolovatelné hoření bez ohraničeného prostoru. Důležité je také zmínit opačný termín, a to oheň. Oheň je člověkem řízený a prostorem ohraničený jev (Ožana, 1977).

2.2 Osoby se specifickými potřebami

V dnešní době se čím dál více setkáváme s osobami se specifickými potřebami, které mají své potřeby v běžném životě, ale i v rámci mimořádné události. Tyto osoby můžeme rozdělit na

osoby se zdravotním postižením (tělesné, mentální, sluchové vady a postižení a zrakové postižení) a seniory. Nyní si jednotlivé kategorie osob se specifickými potřebami definujeme.

2.2.1 Tělesné postižení

V odborné literatuře se nachází celá řada definic, pro uvedení jsem si vybrala alespoň dvě z nich.

První definice definuje tělesné postižení jako „vady pohybového a nosného ústrojí, tj. kostí, kloubů, šlach i svalů a cévního zásobení, jakož i poškození nebo poruchy nervového ústrojí, jestliže se projevují porušenou hybností“ (Kraus & Šandera, 1975, 6).

Druhá definice, kterou jsem si vybrala uvádí, že „tělesná postižení jsou přetrvávající nápadnosti, snížené pohybové schopnosti s dlouhodobým nebo podstatným působením na kognitivní, emocionální a sociální výkony. Řadíme mezi ně vady pohybového a nosného ústrojí, tzn. kostí, kloubů, šlach, svalů a cévního zásobení. Dále pak poškození nebo poruchy nervového ústrojí, pokud se projevuje narušenou hybností“ (Renotiérová & Ludíková, 2003, 204).

Tělesná postižení můžou být jak vrozená, tak získaná v průběhu života. Vrozeným postižením rozumíme postižení získané během těhotenství nebo v průběhu porodu. Získané postižení můžou vzniknout během života, a to buď úrazem nebo důsledkem choroby.

Mezi tělesná postižení řadíme tyto typy postižení. Jsou to vrozené vývojové vady a získaná tělesná postižení.

Mezi vrozené vývojové vady řadíme např.: spina bifida (rozštěp páteře, většinou částečný výhřez míchy v bederní oblasti), vady lebky (kraniostenóza – předčasný uzávěr jednoho či více lebečních švů vedoucí k deformitě lebky), poruchy velikosti lebky (makrocefalie – nadměrná velikost hlavy, mikrocefalie – malý obvod lebky), rozštěpy (rtů, lebky, čelisti patra a páteře), amélie (úplné nevyvinutí), dysmélie (odchylka), arachnodaktylie (dlouhé a tenké prsty – „pavoučí“), syndaktylie (srostlé články prstů), luxace (Lehnert et al., 2014).

Mezi získaná tělesná postižení řadíme stavy po úrazech mozku a míchy (kontuze mozku, otřes mozku, zlomeniny obratlů související s poškozením míchy), pouřazová poškození periferních nervů, amputace, deformity těla a jeho jednotlivých částí (skoliózy, kyfózy, hyperlordóza, plochá záda a plochá noha). Mezi další získaná tělesná postižení také řadíme postižení, vzniklé v důsledku prodělané choroby. Řadíme sem např.: revmatická onemocnění (revmatismus, revmatická horečka), dětskou obrnu, Pathesovu chorobu, myopatii, progresivní svalovou dystrofii, neuropatii, neuromuskulární onemocnění, následky léčby onkologických diagnóz, aj. (Čadová et al., 2015).

2.2.2 Mentální postižení

Mentální postižení je stav, který je charakterizovaný celkovým snížením intelektových schopností, které vznikají v průběhu života jedince. Projevuje se to sníženou schopností orientovat se v životním prostředí, omezenou možností vzdělání a sníženou sociální adaptací (Průcha, Walterová, & Mareš, 1995).

Kudláček (2014) o mentálním postižení uvádí, že „je to komplex specifík vzhledem k osobnosti, sociální adaptabilitě, k projevům chování, motoriky, pozornosti a řadě dalších. Často bývá chybně zjednodušováno na deficit pouze v kognitivní oblasti“.

Dle výše uvedeného vyplývá, že samotné kategorizace mentálních postižení jsou dosti komplikovanou záležitostí. Pouhé zařazení do určité skupiny nemůže vystihnout míru postižení. V případě tohoto postižení je mnohem hůře měřitelná a definovatelná podstata oproti jiným typům zdravotních postižení (Kudláček, 2014).

2.2.2.1 Klasifikace mentálního postižení

V dnešní době se využívá klasifikace pro mentální postižení podle desáté decenální revize Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 1992. Osoby s mentálním postižením spadají do oboru psychiatrie a označují se tedy písmenem F. Číslo od 70 do 79 určuje stupeň mentálního postižení. Měří se pomocí standardizovaných testů inteligence a dále hodnocením jedince přizpůsobit se v určitém sociálním prostředí. Mentální defekt je dán orientačně inteligenčním kvocientem. Mentální postižení členíme do šesti skupin:

- F70 lehká mentální retardace (IQ 69-50);
- F71 středně těžká mentální retardace (IQ 49-35);
- F72 těžká mentální retardace (IQ 20-34);
- F73 hluboká mentální retardace (IQ 19 a méně);
- F78 jiná mentální retardace (osoby s autismem, aj.);
- F79 nespecifikovaná mentální retardace (Pipeková, 2006).

2.2.3 Sluchová vada a sluchové postižení

Osoba se sluchovým postižením je označení pro člověka jakéhokoliv věku, postiženého kterýmkoliv stupněm a etiologií. Pod tímto pojmem se skrývají osoby s nedoslýchavostí, s praktickou nebo úplnou hluchotou (Hampl, 2013).

Sluchové vnímání je důležité v rámci dorozumívání. Pokud je toto vnímání narušeno nebo znemožněno, nazýváme to jako sluchovou vadu (poruchu) a sluchové postižení. Důležité je si uvědomit rozdíl mezi těmito dvěma pojmy.

Sluchová vada (porucha) označuje poruchu sluchového orgánu nebo jeho funkce, které zapříčiňují snížení kvality nebo kvantity sluchu.

Sluchové postižení je rozsáhlejší pojem, který obsahuje také sociální důsledky sluchové nedostatečnosti (Potměšil, 1999).

Mezi nejznámější klasifikaci, patří klasifikace podle Světové zdravotnické organizace (WHO) z roku 1980, která dělí sluchové vady podle velikosti sluchové ztráty:

- normální sluch (ztráta do 25 dB u dospělé osoby, do 15 dB u dětí);
- lehká sluchová vada (ztráta 26–40 dB u dospělé osoby, 16–40 dB u dětí);
- střední sluchová vada (ztráta 41–55 dB);
- středně těžká sluchová vada (ztráta 56–70 dB);
- těžká sluchová porucha (ztráta 71–90 dB);
- úplná ztráta sluchu/hluchota (ztráta nad 90 dB) (Potměšil, 1999).

2.2.4 Zrakové postižení

Vymezit zrakové postižení je velice složitou problematikou. Existují kritéria pro posouzení závažnosti tohoto postižení. Jedním z kritérií je definice WHO (světové zdravotnické organizace), která posuzuje závažnost zrakového postižení (Kudláček, 2014).

Zrakové postižení dělíme na:

- střední slabozrakost (vizus 6/16 až 6/60);
- silná slabozrakost (vizus 6/60 až 3/60);
- těžká slabozrakost (vizus 3/60 až 1/60, zbytky zraku);
- praktická nevidomost (vizus 1/60 až světlocit s projekcí);
- úplná nevidomost (světlocit až amaurosa) (Moravcová, 2004).

2.2.5 Stáří, senioři

Období života po 75. roce se považuje z lékařského hlediska za stáří. Demografie a dnešní doba snižuje hranici věku a mezníkem se stává odchod do důchodu. Biologické stárnutí u většiny lidí probíhá okolo 60–75 let života (Smutek & Kappl, 2006).

Stuart-Hamilton (1999) uvádí stáří jako poslední fázi života, ve které se rozvíjí všechny latentní schopnosti. Tuto fázi označujeme jako „postvývojová“. Hranici, od které považujeme stáří, lze získat podle vlastního měřítka. Záleží tedy, kolik má osoba let. Nicméně můžeme říct, že tento údaj o stáří člověka moc nepoví, ve vztahu k dalším charakteristikám (zaměstnání, vzdělání, zkušenosti ze života, duševní a fyziologický rozvoj).

Dle Stuartha-Hamiltona (1999) se běžně používá měřítko chronologické, tzv. kalendářní věk.

Stáří lze označit jako období změn, kdy se zhoršují funkce a schopnosti týkající se roviny jak tělesné, tak psychické (Stuart-Hamilton, 1999).

V případě osob se specifickými potřebami je nutné zvolit správný typ komunikace, manipulace a přístupu.

2.3 Komunikace s osobami se specifickými potřebami

K osobám se specifickými potřebami volíme osobní a individuální přístup v rámci komunikace jak v běžném životě, tak v případě mimořádných událostí. Komunikace je odlišná v závislosti na staří a zdravotní indispozici jedince.

Obecné zásady komunikace

Osobu se zdravotním postižením je potřeba vyhledat, zjistit typ zdravotního postižení a věnovat jí bezprostřední pozornost i v rámci komunikace. Pokud to situace dovolí, informujeme doprovázející osobu, blízkou osobu (rodinného příslušníka), případně ošetřující personál.

Při komunikaci s osobou se zdravotním postižením dbáme na zachování lidské důstojnosti a v případě potřeby pomáháme s vyjadřováním.

V rámci mimořádné události se snažíme, v co nejvyšší možné míře o zachování soběstačnosti osoby se zdravotním postižením (Hzscr.cz).

V případě komunikace se snažíme omezit rušivé a rozptylující vlivy prostředí. Neverbální komunikaci, mimiku a dotek využíváme v rámci získání pozornosti a pro zklidnění osoby. U těchto osob sledujeme neverbální komunikaci a mimiku. Vnímáme projevy úzkosti, deprese, bolesti, či strachu.

Při záchraně se ujistíme, zda má osoba u sebe kompenzační pomůcky (hole, naslouchadla, vozík atd.).

Na místě zásahu při péči o osoby se zdravotním postižením využíváme např.: průvodce, zdravotnickou záchranou službu, osoby blízké nebo organizace pro psychosociální pomoc. Tyto průvodce je třeba informovat o dané situaci a postupu (Hzscr.cz).

2.3.1 Komunikace s osobou se sluchovým postižením

Jak je již zmíněno výše, vyskytují se různé durhy a stupně sluchového postižení. Lidé s postižením sluchu ve většině případů neovládají znakový jazyk. Pokud znakový jazyk ovládají,

Lze využít v rámci komunikace tlumočnicka. S neslyšícím je potřeba mluvit přirozeně, pomalu a bez zvýšení tónu hlasu z důvodu možného odezírání slov. Proto je na místě v rámci komunikace využívat výraz obličeje a gestikulaci. Přijímání zpráv je stejně důležité jako předávání. Odezírání je pro sluchově postižené náročné a nepředstavuje tedy takovou úlevu. Zřetelné je pro ně pouze na 30–40 %. S osobou je důležité sdílet přímý kontakt, a to z očí do očí. Pokud se na místě nachází tlumočnick, nemluvíme s ním, ale s osobou se sluchovým postižením. Zpětnou vazbu, která se týká porozumění našeho sdělení získáme tím, že položíme otázku: „Co jste mi rozuměl/a?“ (Hzscr.cz).

2.3.2 Komunikace s osobou se zrakovým postižením

Jak již bylo výše zmíněno, máme různé druhy a stupně zrakového postižení (slabozrakost, nevidomost, onemocnění zraku – šedý zákal, zelený zákal atd.).

Osobu, která trpí zrakovým postižením zdravíme jako první. Představení musíme spojit s oslovením, aby osoba věděla, že mluvíme s ní. Pokud podáme ruku, nahrazujeme tím osobě vizuální kontakt. Pokud se setkáme s osobou, musíme jí oznámit, že ji podáváme ruku. V rozhovoru nesmíme vynechat oční kontakt, ani odvracet tvář, jelikož to osoby se zrakovým postižením převážně poznají (Hzscr.cz).

Osobám se zrakovým postižením je nutné při jakékoliv činnosti vysvětlit, co se bude dít. Mezi nezbytné informace patří oznámení, např.: bude to pálit, je to studené, teď to bude tlačit, aj. Než osobám se zrakovým postižením nasadíme pomůcky (ochranné masky), necháme je nejdříve osahat, pokud to situace a místo dovolí. Osobám by měly zůstat věci na svém místě. V případě manipulace, vyzveme osobu a zeptáme se jí, zda můžeme přesunout věc na jiné místo. Při manipulaci s osobou je nejprve nutné oznámení a následně až manipulace. Pokud to situace dovolí, věci vrátíme zpět na původní místo. Bez obav můžeme používat slova, jako vidět, mrknout, prohlédnout si a kouknout se. Osoby se zdravotním postižením to vnímají jako cítit, dotknout se a hmatat. V rámci zásahu nesmíme oddělit osobu se zrakovým postižením od vodícího psa. Na psa nemluvíme bez svolení majitele (Hzscr.cz).

Pokud hasič doprovází osobu se zrakovým postižením, vždy se předem dohodne, jakým způsobem bude osoba doprovázena. Mezi základní způsob doprovodu patří poskytnutí rámě, za které se osoba při chůzi lehce přidržuje. Hasič se při chůzi zpravidla nachází vpředu (Hzscr.cz).

Jakmile se hasič s osobou blíží ke schodišti, zpomalí nebo úplně zastaví a upozorní osobu na směr schodiště (zda půjdou po schodech nahoru nebo dolů). Osobě nadále oznamuje první a poslední schod každého schodiště (Hzscr.cz).

Jestliže je potřeba, aby osoba se zrakovým postižením procházela úzkým průchodem, hasič jde vždy první.

2.3.3 Komunikace a manipulace s osobou s pohybovým (tělesným) postižením

Zmínila jsem druhy tělesného postižení a nyní popíšu komunikaci a manipulaci s těmito osobami. Lidé mohou mít postižení jemné motoriky až po úplné ochrnutí. Některá tělesná postižení se mohou projevat i špatnou motorikou mluvidel, a tak může tělesný působit jako mentálně postižený. Zásadně ověříme jeho stav postižení a dbáme na zachování lidské důstojnosti.

V rámci manipulace s osobou s pohybovým postižením jí zásadně vysvětlíme, jak s ní bude zacházeno (manipulováno). Objasníme jí, kam ji potřebujeme přesunout a požádáme ji, aby nám popsala způsob přemístění, jak postupovat.

Při zacházení s osobami musíme dbát na opatrnost skrze svalovou ochablost, necitelnost končetin a zvýšenou lámavost kostí. Nevhodným zacházením se totiž může stát zranění, např.: vozíčkáři trpí převážně oslabeným svalovým tonusem, a tudíž se nedokážou udržet bez opory. Pokud osobu přidržujeme, držíme ji za záda, aby nedošlo k případnému zavadění končetin a k následnému pádu a zranění (Hzscr.cz).

Osoba se zdravotním postižením by měla mít ve své blízkosti kompenzační pomůcky.

Pokud osobu s tělesným postižením vezeme přes nerovný, měkký nebo kamenitý povrch, vždy vezeme vozík pozpátku, protože v opačném případě se kola boří.

Při manipulaci s osobou s tělesným postižením (zvednutí z vozíku nebo usazení) se vždy domluvíme s osobou, jakým způsobem ji můžeme uchopit. Před posazením osoby, nezapomeneme odklopit postranní opěrku a vozík zabrzdíme. Osobu, která se pohybuje s berlemi nezvedáme za ruce, ale uchopíme ji v pase. Osobu podpíráme při přenášení vždy za páteř, jelikož ne každý má sílu v rukou, aby se mohl podepřít o hasičovu ruku.

V případě zacházení s osobou na elektrickém vozíku, nejdříve odpojíme motor a vozík odtlačíme mechanicky, z důvodu vysoké hmotnosti. Pro evakuaci si zvolíme mechanický vozík a osobu na něj přesuneme z elektrického vozíku (Hzscr.cz).

2.3.4 Komunikace s osobami s mentálním postižením

Při komunikaci osobu s mentálním postižením nepodceňujeme, v komunikaci ji neomezujeme, ale na místo toho se přizpůsobíme jejím schopnostem. K osobám máme vlídný přístup, snažíme se o klidné chování a pozitivní výraz osoby, neděláme příliš prudké pohyby a zůstáváme v zorném poli.

S osobou s mentálním postižením komunikujeme srozumitelně, v krátkých větách a pomalu. Pokud hovoříme, vyhneme se odborným názvům, frázím ale i ironii. Vybíráme výrazy vhodné, známé a přiměřené.

Využíváme přímá pojmenování a pokud nám to situace dovolí, ukazujeme na předměty, osoby a části těla. V případě nepochopení osoby, zvolíme jinou formulaci slovních spojení. Můžeme také osobám s mentálním postižením ulehčit situaci tím, že údaje můžeme napsat nebo nakreslit na papír (Hzscr.cz).

Vnímáme a využíváme neverbální slovní komunikaci, dotek a mimiku v rámci projevu úzkosti, deprese, strachu a bolesti u těchto osob. V případě potřeby se snažíme osobu uklidnit.

Při přesunu osob s mentálním postižením využijeme doprovod ošetřujícího personálu nebo pečující osoby. Osoby s mentálním postižením se často potýkají se závislostí na lidském kontaktu, proto jim dovolíme „vzájemný kontakt“ (držení za ruce). Po dokončení přepravy těchto osob, s nimi zůstáváme do doby, než si je převezme určitá osoba (zdravotník) z důvodu neznámého prostředí a těžké orientace v tomto prostředí (Hzscr.cz).

2.3.5 Komunikace se seniory

Kvalitní a efektivní komunikaci ovlivňují faktory, které musíme zohledňovat. Patří mezi ně věk, zdravotní stav jedince, vzdělání, snížené kognitivní funkce, smyslová porucha, nedoslýchavost a komunikace se seniory (Malíková, 2011).

Pokud se na to podíváme ze strany pracovníka, tak problémem může být nenaslouchání seniora, což vede k neochotě seniora komunikovat s personálem. Opakované téma, nepříjemné a obtěžující může vést k problému s komunikací. Pokud nám senior navrhne téma, neměli bychom se tomu bránit a komunikovat na navržené téma. Faktor, který může dále ovlivnit komunikaci je neznalost pracovníka v komunikačních schopnostech a neochota komunikovat se seniory. Překážka může nastat v případě strachu komunikovat o tématech jako smrt, co bude dělat rodina v případě úmrtí nebo zdravotní stav.

Naopak v případě seniora může být překážkou v komunikaci únava, strach, úzkost, stres aj. Dalším faktorem může být nedůvěra k personálu, např.: z důvodu zacházení s jeho sdělovanými informacemi. Třetím faktorem může být krátký pobyt osoby v zařízení, a tak se zkrátka osobě nechce komunikovat (Mlýnková, 2011).

2.4 Edukace osob se specifickými potřebami

Právo na možnost vzdělávání má každý občan v České republice. V rámci vzdělávání osob se specifickými potřebami jsou vyčleněny školy jak základní nebo speciální, které jsou zaměřené na jednotlivé zdravotní postižení.

2.4.1 Legislativa

Mezi jeden z nejzásadnějších dokumentů patří listina základních práv a svobod zákon č. 2/1993, Sb., která nám sděluje, že „Každý má právo na vzdělání“.

Jeden z nejdůležitějších dokumentů, který informuje o principech speciálního vzdělávání a inkluze je *Prohlášení ze Salamanky (The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education)* z roku 1994. V tomto usnesení se vyžaduje, aby běžnou školu navštěvovaly všechny děti bez ohledu na jejich intelektovou, fyzickou, emocionální, sociální, jazykovou schopnost a s jinými potřebami (Bartoňová & Vítková, 2010).

V české legislativě nalezneme zákony a vyhlášky, které nám přesně vymezují vzdělávání osob se speciálními vzdělávacími potřebami.

Školský zákon č. 561/2004, Sb. nám uvádí, co rámcové vzdělávací programy stanoví, zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, jakož i podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

Vyhláška, která se zabývá vzděláváním osob se speciálními vzdělávacími potřebami č. 27/2016, Sb., uvádí v rámci pedagogické intervence, že „slouží zejména k podpoře vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve vyučovacích předmětech, kde je třeba posílit jeho vzdělávání, ke kompenzaci nedostatečné domácí přípravy na výuku a k rozvoji učebního stylu žáka“.

2.4.2 Edukace osob s tělesným postižením

Vzdělávání osob s tělesným postižením závisí na specifikách a odvíjí se od psychických a somatických dispozic jedince.

Výchovně–vzdělávací proces u osob s pohybovým postižením může probíhat různými formami (Vítková, in Bartoňová (Ed.), 2003).

Osoby s tělesným postižením se můžou vzdělávat v základních školách pro tělesně postižené, v základních školách v rámci zdravotnických zařízení, anebo mohou být integrovány do běžných škol.

Vzdělávání musí plnit tyto podmínky, jako bezbariérový vstup, technické vybavení pro snadný pohyb, vhodné didaktické pomůcky, pomůcky pro rozvoj psaní, kreslení, rozvoj manuálních schopností, tělesnou výchovu a relaxaci, technické pomůcky a kompenzační pomůcky (Květoňová-Švecová, in Bartoňová (Ed.), 1998).

2.4.3 Edukace osob se zrakovým postižením a těžkým zrakovým postižením

Prognóza zrakové vady je určujícím faktorem pro zařazení osoby do příslušné školy, ať už běžné základní, či speciální (Květoňová-Švecová, in Bartoňová (Ed.), 1998).

V rámci výchovy a vzdělávání jsou kladeny velké nároky na pedagogy a technické vybavení škol. Obě tyto kategorie potřebují speciální přístup, ať už pedagogický, tak i technický. Z pedagogického pohledu rozlišujeme dvě kategorie pro zařazení. Mezi první patří osoba s lehkou zrakovou vadou, která je schopna s optickými pomůckami zvládnout běžné základní vzdělávání. Druhá kategorie se zabývá osobami s těžkou zrakovou vadou a nevidomé osoby, kteří se převážně vzdělávají ve speciálních školách pro zrakově postižené (Květoňová-Švecová, in Bartoňová (Ed.), 1998).

Vzdělávání by mělo splňovat tyto podmínky, jako např.: prostředí pro správnou integraci žáka, menší počet žáků ve třídě, materiální a technické vybavení, didaktické kompenzační pomůcky, aj. (Květoňová-Švecová, in Bartoňová (Ed.), 1998).

2.4.4 Edukace osob se sluchovým postižením a těžkým sluchovým postižením

Vzdělávání osob se sluchovým postižením probíhá jak ve školách pro žáky se sluchovým postižením, tak na běžných základních školách pouze za předpokladu, že budou v rámci jejich vzdělávání vytvořeny podmínky odpovídající stupni a druhu sluchového postižení.

Osoby s lehkým sluchovým postižením mohou docházet do běžné školy za pomoci výkonných elektronických sluchadel.

Pro osoby s těžkou sluchovou vadou a prelingválně neslyšící se doporučuje studovat na školách pro sluchově postižené nebo také ve třídě se speciální péčí (upravené podmínky, rozvolněné učivo základní školy do 10 let).

Osoby s těžkým sluchovým postižením je nutno respektovat v rámci výběru jazyka komunikace i jazyka vzdělávacího (vizuálně-motorický jazyk–znaková řeč).

Vzdělávání osob se sluchovým postižením, by mělo obsahovat podmínky, jako právo na výběr vzdělávání, menší počet žáků ve třídě, znalost sluchového postižení u pedagogů, logopedická péče dle potřeby žáků, technické a materiální vybavení, kompenzační pomůcky (individuální sluchadla), klasické i speciální učebnice atd. (Sobotková, in Vítková (Ed.), 2003).

2.4.5 Edukace osob s mentálním postižením

Vzdělávání osob s mentálním postižením probíhá ve škole praktické (dříve škola zvláštní), kde osoby získají základní vzdělání nebo v rámci vzdělávacího programu základní školy speciální (pomocné školy), kde osoba s mentálním postižením získá základy vzdělání.

V praktické základní škole se vzdělávají osoby s lehkým mentálním postižením. V této škole se můžou dále vzdělávat i osoby se sociálním a zdravotním znevýhodněním aj.

Základní škola speciální slouží převážně pro osoby se středně těžkou, těžkou a hlubokou mentální retardací a pro osoby s více vadami.

V rámci vzdělávání, jsou určeny tyto podmínky, jako např.: menší počet žáků ve třídách, upravené prostředí, speciální učební metody, výběr vhodného učiva v rámci rozumových úrovní osoby, pedagog se speciálněpedagogickou kvalifikací, kompenzační pomůcky atd. (Pipeková, in Vítková (Ed.), 2003).

2.4.6 Edukace seniorů

Důchod se stává pro seniory novou životní etapou. Svůj volný čas by senioři neměli trávit pouze klidem a odpočinkem, ale měli by svůj volný čas využít k socializaci. Mezi rozvojový potenciál patří aktivity volného času (Petřková & Čornaničová, 2004).

Edukace seniorů může mít dle zaměření funkci vzdělávací, kulturní, sociálně – psychologickou, rehabilitační, posilovací, komunikační, relaxační atd. (Petřková & Čornaničová, 2004).

Senioři se mohou vzdělávat na univerzitách třetího věku (vysoké školy), virtuálních univerzitách třetího věku (kurzy, vzdělávání z domova), akademii třetího věku (semináře, přednášky, diskuze, exkurze), rozhlasové akademii třetího věku (posluchači se vzdělávají v oblastech historie, literatura, botanika aj.), univerzitách volného času (knihovny, kulturní domy, domovy důchodců – obory, o které je velký zájem, klubech seniorů, besedy, sportovní programy, ruční práce, společenské hry, atd.), seniorských centrech (kurzy, přednášky aj.) a v dalších typech vzdělávání (Šerák, 2009).

2.5 Edukace osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva

Veškerá výuka na školách se dnes řídí „Rámcově vzdělávacími programy“, které představují smysluplné uspořádání na sebe navazujících výchovných a vzdělávacích prvků, které by měly zdokonalit rozvoj člověka. Rámcový vzdělávací program vymezuje závazný rámec pro

jednotlivé etapy předškolního, základního a středního vzdělávání. Školní vzdělávací program si pak vytváří každá škola podle stanovených zásad a může v nich přihlídnout k podmínkám školy, regionu a ke svým specifickým záměrům. Rámcově vzdělávací programy tedy přesně popisují témata, učivo a předpokládané výsledky v rámci vzdělávání.

2.5.1 Rámcově vzdělávací program k ochraně obyvatelstva

Téma ochrany obyvatelstva spadá nyní do kapitoly „Vzdělávání pro zdraví“. Osoby se speciálními vzdělávacími potřebami mají nevýhodu při studiu této problematiky. Z důvodu malé hodinové dotace, zároveň s kombinací podprůměrných rozumových schopností a nízkým intelektem, mají tyto osoby malou šanci se orientovat v dané problematice. V rámci této problematiky je dost možné, že žáci neznají ani základní telefonní čísla tísňové linky (112, 150, 158, 155) a s tím spojenou první pomoc.

Proto atraktivní a jednoduchý výukový materiál by mohl především pomoci nejen žákům, ale i učitelům zlepšit povědomí o ochraně obyvatelstva. Toto povědomí by vedlo následně k efektivnímu zvládnutí mimořádné události (požár) nejen v kolektivu ale i v běžném životě (Msmc.cz).

2.5.2 Rámcově vzdělávací programy pro základní a speciální vzdělávání

Kurikulární (vzdělávací) dokumenty jsou tvořeny ve dvou úrovních, a to státní a školní. Na úrovni státní nacházíme v systému dokumentů rámcově vzdělávací programy (RVP), které vymezují vzdělávání pro konkrétní etapy předškolního, školního a středního vzdělávání. V rámci školní úrovně se vymezují školní vzdělávací programy (ŠVP), podle kterých se uskutečňuje vzdělávání na konkrétních školách.

Školní vzdělávací program i rámcově vzdělávací program patří mezi veřejné dokumenty a je přístupný jak pedagogickým, tak nepedagogickým pracovníkům.

Předškolní vzdělávání řeší rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Základní vzdělávání nalezneme v rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání a rámcový vzdělávací program pro obor základní škola speciální. Střední vzdělávání řeší rámcový vzdělávací program pro gymnázia aj. Mezi ostatní rámcově vzdělávací programy patří např.: pro základní umělecké školy a jazykové školy s právem státní závěrečné zkoušky.

V rámci plánování a realizace vzdělávání žáků, kteří mají přiznané podpůrné opatření je potřeba myslet na to, že se studenti liší ve svých individuálních možnostech a potřebách. Účelem vzdělávání těchto žáků je plnohodnotné zapojení a maximální využití potenciálu každého žáka v rámci jeho individuálních schopností.

Při vzdělávání osob s lehkým mentálním postižením je potřeba zohledňovat zvláštnosti, jako např.: problémy v učení (čtení, psaní, počítání), problémy vnímání času, obtížnost rozeznat podstatné od podružného, problém s pochopením významu slov, nízká představivost atd.

Mezi další podpůrná opatření patří posilování kognitivních funkcí, pravidelné doučování ve škole, podpůrná pomoc ve spolupráci s asistentem pedagoga aj.

Základními podmínkami pro vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními:

- formativní hodnocení v rámci vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- uplatnění principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu (obsah, formy a metody výuky);
- ve výjimečných případech odlišnost délky vyučovací hodiny, nebo dělení a spojení vyučovacích hodin;
- spolupráce s poradenskými zařízeními, odbornými pracovníky školního poradenského zařízení a zákonnými zástupci žáka aj. (edu.cz).

2.5.3 Oblast ochrany obyvatelstva v rámcově vzdělávacích programech

Požární ochrana je v rámci „Rámcového vzdělávacího programu“ (RVP) zabalená pod téma ochrany obyvatelstva. Samotná ochrana obyvatelstva je schovaná v jednotlivých předmětech v rámci RVP a v tom případě záleží na jednotlivé škole kam a jak si danou ochranu obyvatelstva zařadí a v jakém rozsahu v rámci „Školního vzdělávacího programu“ (ŠVP).

V rámci 1. stupně je ochrana obyvatelstva skryta pod předměty:

- Člověk a jeho svět – orientace v místě bydliště a školy, orientace s mapou, orientační linie a body, komunikace, pomoc nemocným a sociálně slabým, komunikace, ochrana životního prostředí a odpovědnost lidí, první pomoc aj.;
- Člověk a svět práce – organizace práce, bezpečnost práce, první pomoc při úrazu.

V rámci 2. stupně se ochrana obyvatelstva objevuje v předmětech:

- Cizí jazyk – prosba a žádost o pomoc, aj.;
- Výchova k občanství – nepřijatelnost vandalismu, solidarita mezi lidmi, pomoc lidem v nouzi a v případě ohrožení, tolerance ve společnosti (menšiny), rozpoznání pojmů (netolerance, rasismus, xenofobie, extremismus), rovné postavení mužů a žen, lidská práva a povinnosti, trestní postižitelnost a globální problémy;
- Fyzika – jaderná a atomová energie, vliv nadměrného hluku na životní prostředí;

- Chemie – havárie chemických provozů, únik nebezpečných látek, faktory ovlivňující chemické reakce (teplota, katalýza, vítr), třídy nebezpečnosti;
- Přírodopis – počasí a podnebí ve vztahu k lidem, rozlišení příčin a příznaků nemocí s uplatněním prevence;
- Zeměpis – rizika a důsledky přírodních a společenských vlivů na životní prostředí, udržitelný rozvoj, ochrana životního prostředí a přírody, globální environmentální a ekologické problémy lidstva, živelné pohromy, jednání a chování v případech nebezpečí živelných pohrom;
- Výchova ke zdraví – osvojení chování při ohrožení v rizikové situaci a při mimořádné události;
- Tělesná výchova – první pomoc v různých klimatických podmínkách, ošetření a odsun raněného, pobyt v přírodě, ochrana přírody, prvky sebezáchrany a dopomoc tonoucímu, bezpečnost v rámci silničního provozu (chodec/cyklista), táboření, ochrana přírody, záchranné a branné plavání, bezpečnost v zimní horské krajině;
- Člověk a svět práce – první pomoc při úrazu elektrickým proudem, úrazu v laboratoři.

Nutné je zmínit, že žák by měl uplatnit adekvátní způsob ochrany chování v modelových situacích nebezpečí, ohrožení a mimořádné události. Dále by se měl chovat zodpovědně při mimořádné události a prakticky využívat základní dovednosti z první pomoci v rámci likvidace následků hromadného zasažení obyvatel (edu.cz).

2.6 Koncepce ochrany obyvatelstva ve vazbě na vzdělávání

Koncepce ochrany obyvatelstva slouží k vytvoření podmínek pro bezpečné žití občanů v rámci respektování možností a schopností ČR. Představuje jiný pohled na ochranu obyvatelstva. Ochrana obyvatelstva nyní nebude vnímána pouze v mezích zákona č. 239/2000, Sb., o IZS, ale zajímá se o vývojové trendy a možnosti vzniku událostí s dopady na společnost.

Na ochranu obyvatelstva se nahlíží širším pohledem a chápe se to jako systém připravenosti, prevence a odezvy k mimořádným událostem a krizovým situacím s cílem ochrany životů, majetku, zdraví a životního prostředí. Dokument udává 3 strategické cíle představující klíčové oblasti změn pro nadcházející období – rozvoj podmínek, podpora úkolů a opatření a zvyšování účinnosti organizace.

V dnešní době se ve výuce v rámci vzdělávání využívá často interaktivní způsob, a s tím i způsob výuky, který snižuje schopnost porozumět psanému textu. Nejen školství, ale i společnost upřednostňuje vyhledávání informací před klasickým memorováním (Hzscr.cz).

2.6.1 Úkoly do roku 2025 v rámci koncepce ochrany obyvatelstva

Prvním úkolem je vytvořit v rámci vzdělávání pro základní a střední školy samostatnou oblast (předmět) – Výchova k bezpečnosti. Hodinová dotace bude v tomto programu stanovena na jednu vyučovací hodinu týdně v určitých ročnících jak základních, tak i středních škol.

Výuka a následná příprava je v dnešní době realizovaná ve dvou rovinách. Pilířem je vzdělávání studentů ve školách v rámci standardního vzdělávacího programu. Programy a akce, projekty, aj. slouží k podpoře pravidelné výuky, ale také na výuku navazují, doplňují a rozvíjejí a jsou pro skupiny, které se nevzdělávají standardním vzdělávacím procesem.

Součástí vzdělávání a také informačního působení vůči obyvatelstvu s vlastní mediální produkcí je HZS ČR. Podstatou je komunikace na určité téma pro připravenost občanů s přijatelným a s poutavým obsahem (Hzscr.cz).

2.6.2 Koncepce ochrany obyvatelstva a výhled do roku 2030

Edukace v oblasti bezpečnosti, se stane zakotvenou samostatnou součástí ve školním vzdělávání, kterou budou doplňovat programy a z nich následně vyplývající projekty (centra zdraví a bezpečí, praktické procvičování v reálných podmínkách, ale také prostřednictvím virtuální reality) (Hzscr.cz).

V rámci vzdělávání osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva se podílí nejen MŠMT, ale také „Hasičský záchranný sbor České republiky“.

2.6.3 Shrnutí nastaveného systému vzdělávání ve vazbě na dospělou populaci

Při přípravě obyvatelstva jsou v současné době realizovány programy, akce a projekty s cílem pravidelné výuky, ale také programy a akce navazující na výuku, které rozvíjí cílové skupiny obyvatel, kteří neprocházejí běžným vzdělávacím systémem (Hzscr.cz).

Po dokončení povinné školní docházky, se mohou nadále vzdělávat v praktických školách (1–2 roky), odborných učilištích (2–3 roky) a středních odborných učilištích (pokud to jeho zdravotní stav dovolí a splňuje požadavky) (Edu.cz).

Osoby se specifickými potřebami jsou umístěny do zařízení (pro dospělé osoby) nejdříve v 18 letech, kdy si v průběhu života dodělávají, tzv. praktické školy.

Z toho vyplývá, že vzdělávání osob se specifickými potřebami záleží na dobrovolnosti odpovědných orgánů, tedy institucí, ve kterých osoby pobývají (DOZP, DZR, ChB) (Euroinstitut.cz).

2.7 Případové události s dopadem na život a zdraví u osob se specifickými potřebami

S cílem získání bližších informací o možných závažných dopadech mimořádných událostí se v této kapitole budeme věnovat případovým událostem, především požáry v zařízeních, ve kterých pobývají osoby se specifickými potřebami. Jedná se o události, u kterých zemřely osoby se specifickými potřebami nebo se jednalo o vážná zranění. Získané informace a zkušenosti, budou sloužit pro následné sestavování otázek pro anketní šetření.

2.7.1 Požár v Domově pro osoby se zdravotním postižením ve Vejprtech „Kavkaz“

Den 19. ledna 2020 se zapsal nejen do paměti osobám, které žijí ve městě Vejprty (Ústecký kraj), ale především personálu a klientům v zařízení. V ranních hodinách vypuknul požár ve společenské místnosti.

Policie uvedla, že byl požár založen jedním z klientů domova, kdy klient zapálil molitanový polštářek na pohovce ve společenské místnosti. Z této místnosti se následně šířil kouř, který v návaznosti udusil 8 klientů (mužů) a dalších několik vážně zranil. Hasiči vyvedli 27 osob z hořícího zařízení. Klient měl být označen za nepřičetného, jelikož se jednalo o osobu, která není schopna určit a poznat protiprávnost svého jednání a ani toto jednání ovládat, proto bylo vyšetřování odloženo.

Při ohledání místa činu kriminalisté zjišťovali bezpečnostní požární zabezpečení objektu (řešení stavby). V rámci vyšetřování kriminalisté zjistili, že se v objektu nacházely pouze protipožární dveře oddělující jednotlivá patra od centrálního schodiště. Následně po události uvedla starostka města Vejprt, že se v zařízení nachází hlásiče požáru na toaletách a v koupelnách (iRozhlas.cz).

Policie tuto událost v rámci vyšetřování o dva roky později označila jako obecné ohrožení z nedbalosti. V návaznosti na to policie stíhá Viktora Koláčka, ředitele Městské správy sociálních služeb ve Vejprtech z obecného ohrožení z nedbalosti.

Při této události bylo ohroženo 34 klientů a 1 vychovatel, který při zjištění požáru zavolal pomoc (iRozhlas.cz).

V rámci této události bylo zanedbáno několik faktorů, které danou událost ovlivnily. V prvním případě je vidno zanedbání v počtu požárních hlásičů, které se údajně vyskytovaly pouze na toaletách a v koupelně. Zařízení pro osoby se zdravotním, v tomto případě s mentálním postižením by mělo požární hlásiče obsahovat také na chodbách, ve společných prostorách, jídelnách, kuchyni a v jednotlivých pokojích klientů. Dalším faktorem, který tuto událost ovlivnil, byl fakt, zda vychovatel znal závažnost postižení jedince a jestli věděl, že má

u sebe klient věc, kterou může způsobit požár. V rámci kategorizace typů mentálních postižení, musí vychovatel posoudit, zda může nechat osobě zapalovací zařízení, nebo si jej osoba musí vždy vyžádat a následně vrátit. Z mého pohledu vidím další problém v počtu pečujících osob, kdy na 34 klientů byl pouze jeden vychovatel. Pokud by se v zařízení vyskytoval větší počet vychovatelů případně ošetřovatelů, mohlo být požáru zabráněno zavčas, případně nemusel vzniknout vůbec.

Př.: Obrázek 1

Obrázek 1. Požár v Domově pro osoby se zdravotním postižením, Vejprty (<http://Aktualne.cz>).

2.7.2 Požár v Domově pro seniory v Mšenu na Mělnicku

Dne 13. srpna 2020 vznikl v ranních hodinách požár v Domově pro seniory v Mšeně na Mělnicku (Středočeský kraj). Hlášení požáru proběhlo v ranních hodinách, kdy na místě požáru zasahovalo 8 hasičských jednotek. Středočeským hasičům vypomáhali také kolegové z Libereckého kraje. Požár vzniknul v nejvyšším, a to ve čtvrtém patře domova pro seniory a zasáhl jeden z pokojů seniorů.

Zásah byl nejen velmi náročný na taktiku, ale také na fyzickou zdatnost příslušníku HZS ČR. Při zásahu bylo evakuováno 74 klientů domova pro seniory, při kterém zemřela klientka a čtyři další osoby byly zraněny, včetně jedné ošetřovatelky. Ošetřovatelka musela být odvezena do blízké nemocnice a další tři klienti byli ošetřeni na místě (iRozhlas.cz).

Při vyšetřování bylo následně po půl roce zjištěno, že za vzniklý požár mohl nedopalek cigarety zesnulé klientky. Proto policie případ odložila. (iDnes.cz).

V rámci požáru v domově pro seniory vidím jako hlavní problém v klientce, která si zapálila na svém pokoji cigaretu. Při zapálení cigarety mohla následně usnout, anebo jí nedopalek

z cigarety spadl na podlahu, a tím vznikl požár. Dalším faktorem, který mě napadá je, jak je možné, že si klientka zapálila cigaretu na svém pokoji. Ze svých zkušeností vím, že si klienti v případě zapálení cigarety musí dojít ven na vyhrazené místo. Při pohledu na foto také můžeme zjistit, že klientka ve svém patře na pokoji neměla balkón, jako klienti např. o patro níže.

Př.: Obrázek 2

Obrázek 2. Požár v Domově pro seniory v Mšenu (<http://iRozhlas.cz>).

3 CÍLE

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem bakalářské práce je analýza vzdělávání osob se specifickými potřebami se zaměřením na oblast požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Součástí hlavního cíle bakalářské práce je zjištění potřeb a rozsahu informací z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, které se osobám se specifickými potřebami dostávají a na základě zjištěných informací doporučit základní rozsah a způsob vzdělávání.

Výstup bakalářské práce bude předán hasičskému záchrannému sboru k využití při vzdělávání osob se specifickými potřebami se zaměřením na oblast požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

3.2 Dílčí cíle

- 1) Popsat specifika vzdělávání a komunikace s osobami se specifickými potřebami.
- 2) Zjistit jakým způsobem probíhá vzdělávání osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva.
- 3) Na základě získaných informací z teoretické části bakalářské práce a z případových studií navrhnout a zpracovat anketu.
- 4) Zhodnocení získaných informací z ankety a doporučení základního obsahu a způsobu vzdělávání.

4 METODIKA

Teoretická část bakalářské práce je zpracována na základě zjištěných informací z odborných textů, zákonů, vyhlášek a oficiálních stránek HZS ČR. Většina publikací obsahuje především informace o zdravotním postižení, edukaci osob se specifickými potřebami v oblasti školství, ale také z oblasti ochrany obyvatelstva a požární ochrany.

Praktická část bakalářské práce je vypracována na základě ankety v rámci osobního setkání v zařízení Domov Na zámečku Rokytnice, p.o., kde pobývají osoby se specifickými potřebami. Anketa byla uzpůsobena tak, aby odpovídala schopnostem jak pro lehké, tak středně těžké mentální postižení. Věková kategorie byla od 27-65 let a více.

Ve své práci se zabývám zjištěním znalostí osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Svůj výzkum jsem proto zaměřila na tyto oblasti.

4.1 Výzkumný soubor

Výzkumný vzorek tvořily osoby ze zařízení Domov Na zámečku Rokytnice, p.o. Ankety se zúčastnilo 40 respondentů. Výběr osob byl podle míry mentálního postižení, a to s lehkým až středně těžkým mentálním postižením.

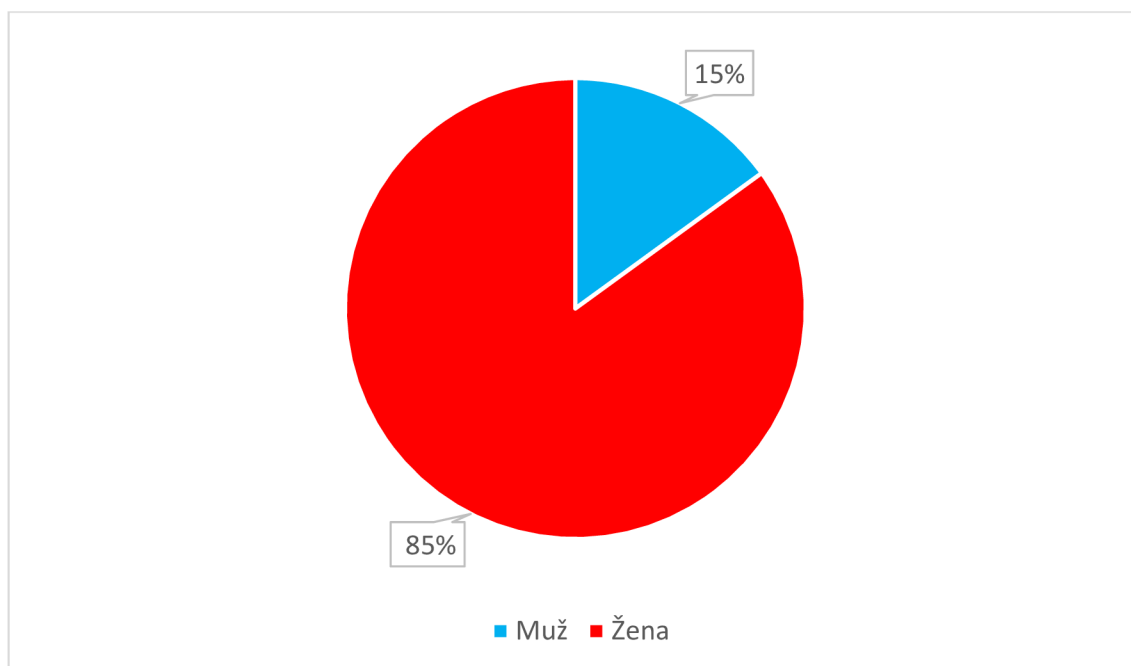
4.2 Metody sběru dat

Výzkumnou metodou použitou v praktické části bylo písemné dotazování – anketa. Spočívalo to v osobním dotazování osob s lehkým a středně těžkým mentálním postižením za přítomnosti pracovníka sociálně aktivizačního úseku. Klientům byly kladeny otázky a následně byly mnou zaznačeny do vytištěné podoby ankety. Mé zapisování bylo z důvodu neznalosti čtení a psaní.

5 VÝSLEDKY

Zúčastněným osobám byly kladeny otázky z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva a jejich vlastního zájmu v rámci vzdělávání v těchto oblastech. Zabývala jsem se osobami s mentálním postižením, a to od lehkého mentálního postižení, až po středně těžké mentální postižení. Ostatní typy mentálního postižení byly nevhodné pro mou anketu z důvodu nepochopení a špatné komunikace těchto osob.

Otázka č. 1: Uveďte pohlaví.

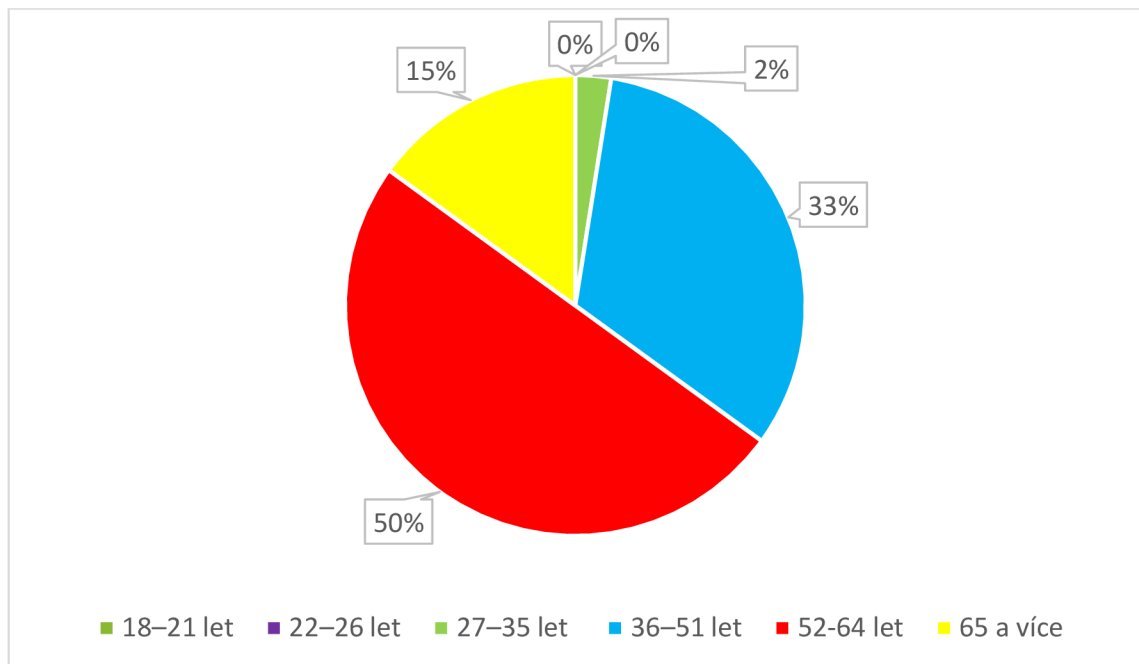

Obrázek 1. Struktura respondentů dle pohlaví

Z celkového počtu 40 dotazovaných je nadpolovičně tvoří ženy, tj. 85 % (34 žen). Zbýlími respondenty jsou muži, tj. 15 % (6 mužů). Důvodem, proč je zde velký pohlavní rozdíl je ten, že zařízení, ve kterém jsem prováděla anketu, je převážně tvořen ženským pohlavím. Jelikož osoby žijí v zařízení, tvořenými stejnými podmínkami, není podstatná rovnoměrnost pohlaví pro můj výzkum.

Otázka č. 2: Vyberte Váš věk.

V předchozí otázce č. 1 byla rovnoměrnost respondentů zcela odlišná, u otázky č. 2 je situace stejně odlišná, jak naznačuje graf na obrázku č. 2.

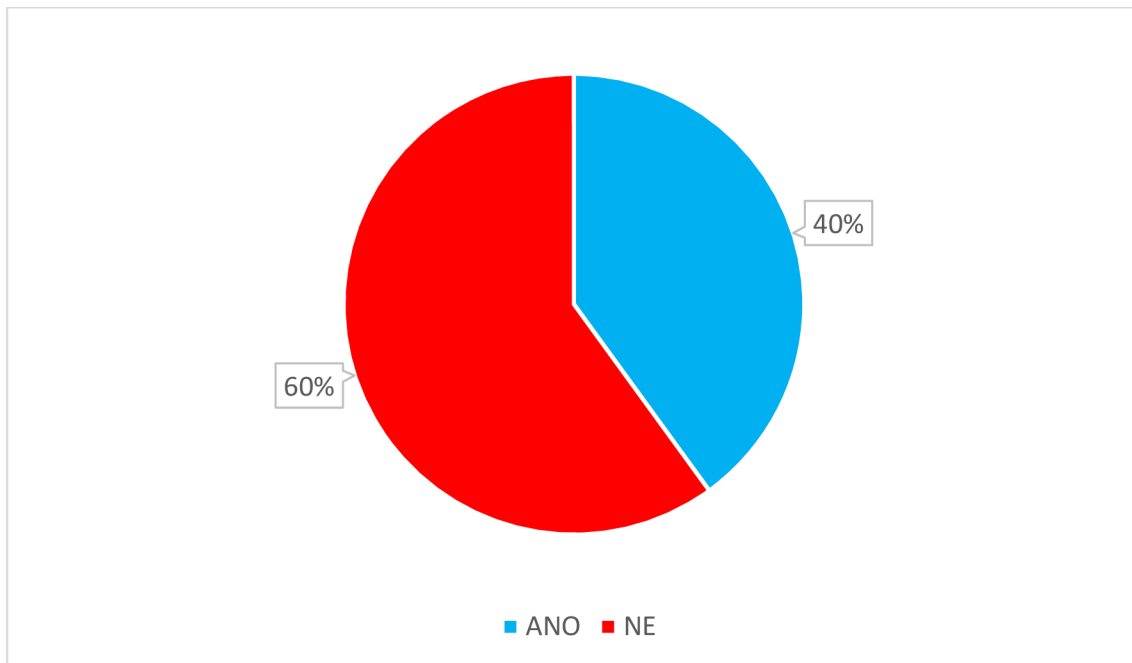

Obrázek 2. Struktura dotazovaných podle věku

V případě rozčlenění se skupiny dělily do šesti věkových kategorií, kdy největším počtem je věková kategorie 52–64 let, tj. 50 % (celkem 20 osob). Druhou nejvíce početnou skupinou byla věková kategorie 36–51 let, tj. 33 % (13 osob). Méně početnou kategorií tvořily osoby ve věku 65 a více, tj. 15 % (6 osob). Zbývající tři kategorie jsou zastoupené pod méně než 10 %, načež věková kategorie 27–35 let je zastoupena 2 % (1 osoba), zbylé dvě kategorie 18–21 a 22–26 nemají žádného respondenta z důvodu nezúčastnění v tomto věkovém rozsahu.

Otázka č. 3: Znáte některé z čísel tísňového volání (HZS, PČR, ZZS)?

V dnešní době existuje pět čísel tísňového volání, které můžeme využít v případě potřeby a nouze. Z důvodu mentálního postižení mě zajímalo, zda znají respondenti alespoň tři základní čísla pro přivolání první pomoci. Respondenti odpověděli takto.

Obrázek 3. Znalost respondentů v oblasti tísňového volání

Výsledky respondentů ukazují, že znalosti jsou poměrně vyrovnané, avšak v převaze je odpověď, že osoby neznají čísla tísňového volání v poměru 60 %, konkrétně 24 osob. Pouze 40 %, tj. 16 respondentů uvedlo, že znají čísla tísňového volání.

Vazba na vzdělávání: Problematiku tísňového volání je vhodné zařadit do vzdělávání.

Otázka č. 4: Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 3, uveďte pod obrázek jednotlivá čísla tísňového volání. V opačném případě otázku přeskočte a pokračujte k další (možnost více odpovědí).

V rámci ankety jsem po respondentech chtěla zjistit znalost alespoň tří základních tísňových linek, kde byla otevřená kolonka pro doplnění. Nutné je rozlišovat jednotlivá čísla, která se liší svými kompetencemi, ale i schopnostmi v případě pomoci. Respondenti měli sami doplnit čísla 158, 150 a 155, jak bylo výše zmíněno. Viz příloha ankety.

V rámci této otázky měly osoby napsat do kolonky konkrétní čísla tísňového volání, na které si při anketě vzpomněly.

Všechna tři čísla napsalo 25 % respondentů, kteří odpověděli na předchozí otázku, což je 1/4 dotazovaných osob, tj. 10 osob. Zbýlých 75 % respondentů, tj. 6 osob s odpovědí ano, si vybavilo dvě nebo jedno číslo tísňového volání. Respondenti si vzpomněli nejvíce na:

- 158 – Policii ČR v počtu 14 odpovědí,
- 150 – Hasičský záchranný sbor se 13 odpověďmi,
- 155 – Záchrannou zdravotnickou službu v počtu 12 odpovědí.

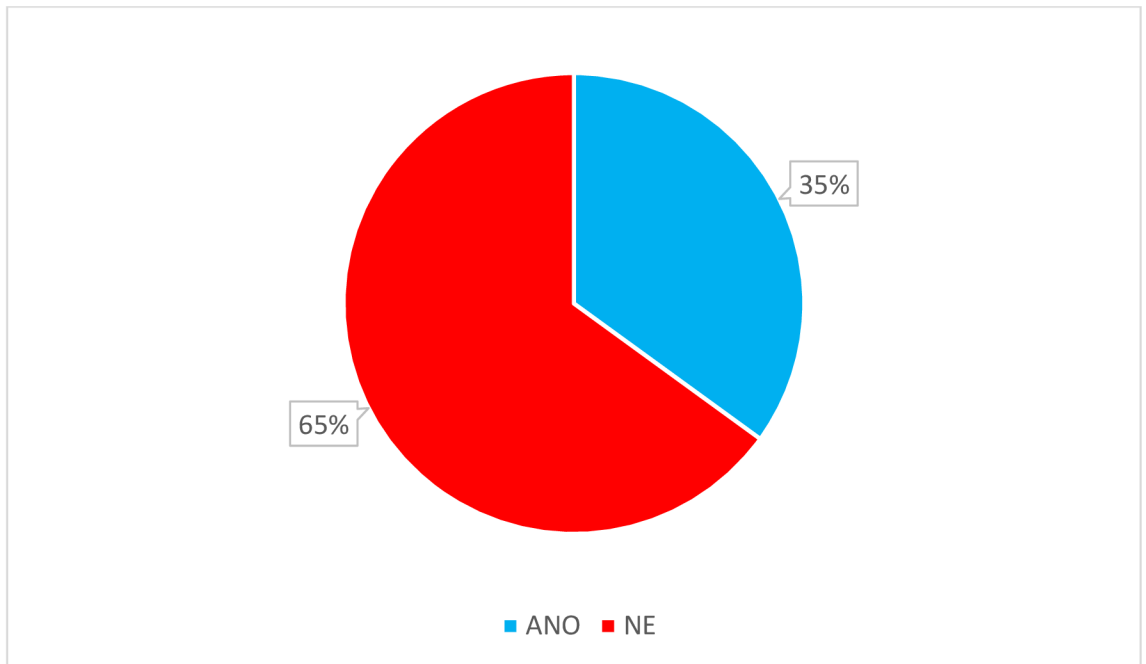
Z těchto odpovědí lze vyčíst, že by si jednotlivých 16 respondentů vzpomnělo alespoň na jedno číslo tísňového volání pro přivolání první pomoci.

Zde je potřeba si položit otázku, zda by si osoby vybavily v případě potřeby číslo pro přivolání první pomoci.

Vazba na vzdělávání: Při vzdělávání v oblasti čísel tísňového volání je vhodné zaměřit se zejména na jednotné číslo tísňového volání 112.

Otázka č. 5: Máte svůj mobilní telefon a nosíte jej u sebe?

V návaznosti na otázku č. 4 se tázám respondentů, zda jsou majiteli mobilního telefonu a jestli jej nosí u sebe jak v zařízení, tak v případě opuštění objektu.

Obrázek 4. Zjištění, zda mají respondenti mobilní telefon a jestli jej nosí u sebe

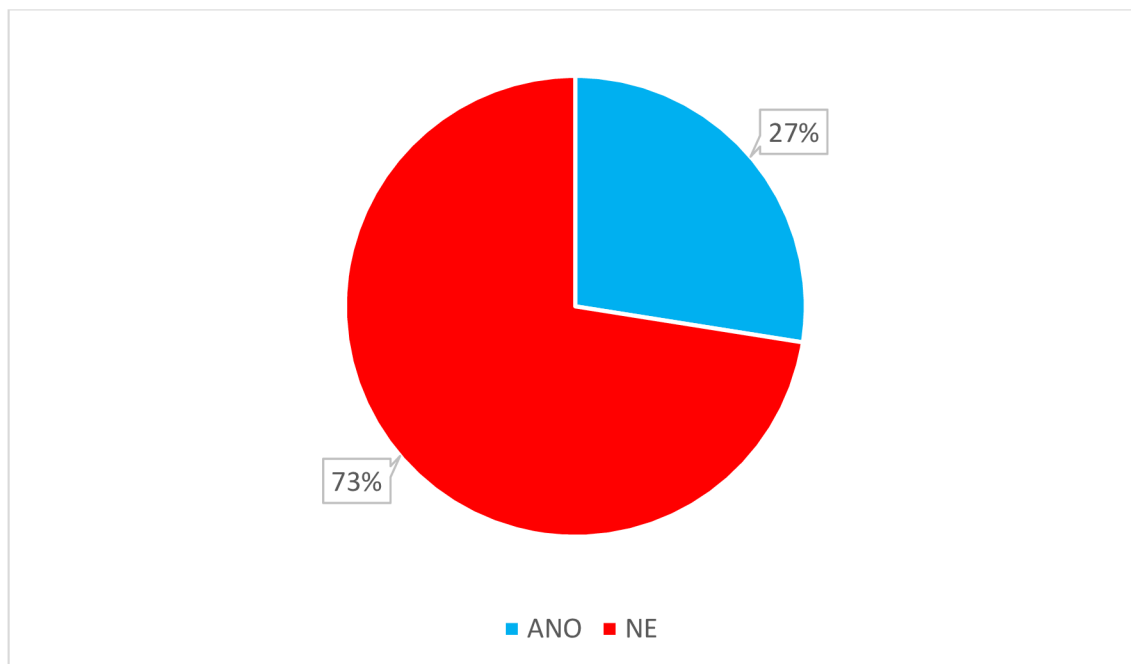
Výsledky ankety v otázce č. 5 zřetelně dokazují, že 65 %, tj. 26 osob nevlastní mobilní telefon. Pouze 35 % respondentů, tj. 14 osob vlastní mobilní telefon a nosí jej u sebe.

V tomto případě se vracím k otázce č. 4, ačkoliv respondenti znají čísla tísňového volání, pokud nevlastní mobilní telefon nebo nejsou v blízkosti pevné linky, potřebnou pomoc zajistí pouze oslovením personálu, pokud se nachází v přímé blízkosti.

Vazba na vzdělávání: Nemusí se zdůrazňovat až taková pozornost na tísňové volání. V rámci vzdělávání budou dostačující základní informace.

Otázka č. 6: Setkal/a jste se osobně s nějakou mimořádnou událostí (povodeň, vichřice, dopravní nehoda, ohrožení zdraví, ...)?

V posledních letech se stala spousta mimořádných událostí, které měly výrazný dopad na fungování společnosti, ale také na životní prostředí a životy. Zde je nutné rozlišovat, zda vznikly mimořádné události z přírodní, antropogenní nebo smíšené příčiny. Proto mě od respondentů zajímalo, jestli si vzpomenou na některou z MU. Nutné je dodat, že mimořádných událostí je nespočet.

Obrázek 5. Zjištění, zda se respondenti setkali s některou z mimořádných událostí

Z uvedeného lze vyčíst, že mimořádnou událost zažilo, nebo se s ní alespoň setkalo 27 % dotazovaných, tj. 11 osob. Oproti tomu 73 %, tj. 29 osob nezažilo, nebo nebylo v přímém kontaktu s mimořádnou událostí.

V rámci této otázky můžeme přemýšlet nad tím, zda 73 % osob opravdu nezažilo mimořádnou událost, nebo si ji pouze v daný moment nevybavilo.

Vazba na vzdělávání: Do vzdělávání zahrnout ukázky (foto a videodokumentace) z reálných mimořádných událostí, a tím více dokreslit možné mimořádné události, jejich průběh a dopady.

Otázka č. 7: Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 6, vyplňte, o jakou událost se jednalo. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

V této souvislosti mě napadla otázka, zda si respondenti pamatují některou mimořádnou událost a případně rok, kdy se stala. Otázka byla otevřená a respondenti měli odpovědět. Větší část dotazovaných osob bydlela dříve v Olomouckém kraji, a tak mě zajímalo, zda si vzpomenu na povodně z roku 1997, které způsobily nemalé škody na majetku, ale také citovou újmu. Ačkoliv se setkalo pouze 11 klientů s mimořádnou událostí, tak 9 z nich zažilo povodně z roku 1997, které byly rozsáhlé v Olomouckém kraji.

Klienti, kteří odpověděli v předchozí otázce ANO, si vzpomněli především na:

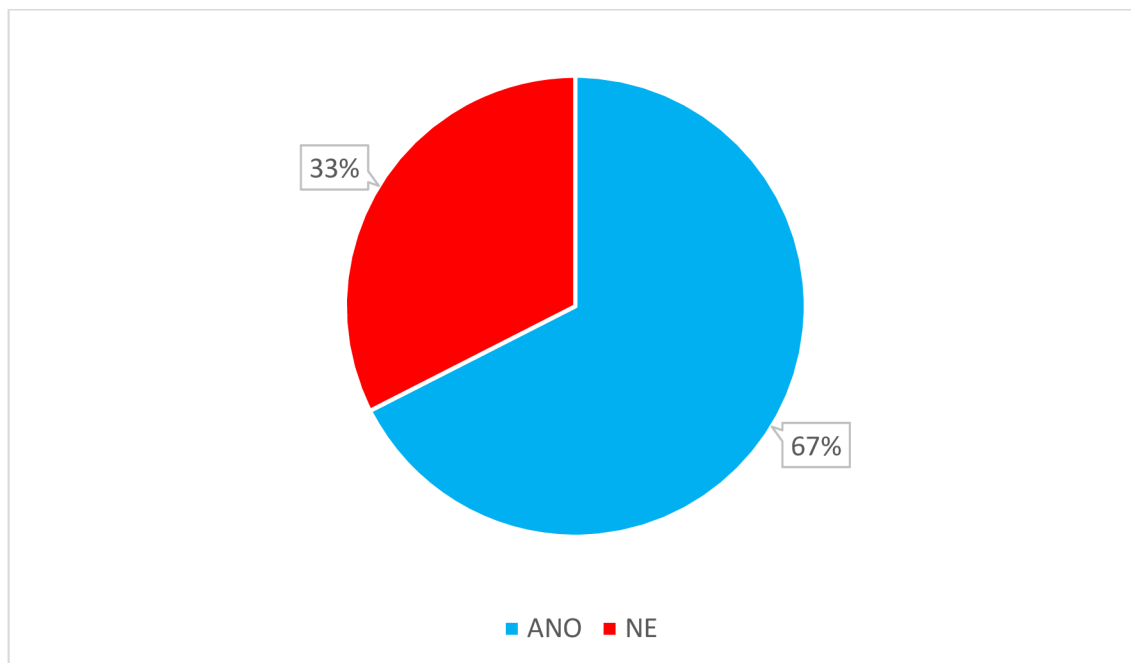
- povodně z roku 1997, kdy z 12 dotazovaných si v počtu 9 vzpomnělo na tuto událost;
- požár ve sladovně v Lobodících z roku 1969;
- požár v rodinném domě v roce 2019 – Brodek u Přerova.

Z těchto odpovědí je zcela jasné, že respondenti zažili mimořádnou událost a mají zcela jasnou představu o tom, co se mezi mimořádné události řadí. Zaznamenala jsem taktéž odpověď, kdy si respondent vzpomněl pouze na ukázkou požárního hašení, která však nespadá pod mimořádné události.

Vazba na vzdělávání: Přizpůsobit prezentované mimořádné události místním podmínkám a specifickým rizikům daného území.

Otázka č. 8: Víte, co je to první pomoc?

Důležitou úlohu hraje v požární ochraně, ale také v ochraně obyvatelstva první pomoc. Pokud lidé znají první pomoc, můžou tím zachránit život nejen sobě, ale i druhým v případě ohrožení života. Proto mě v otázce č. 8 zajímalo, zda respondenti ví, co je první pomoc.

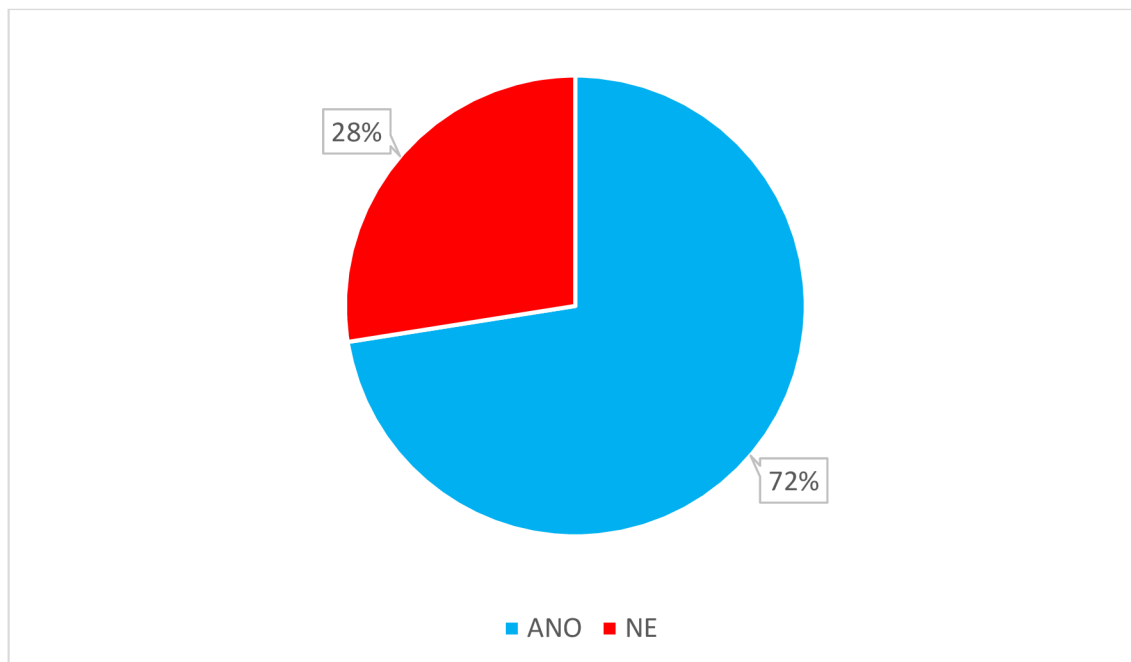
Obrázek 6. Zjištění, zda respondenti ví, co je to první pomoc

Výsledek jednoznačně uvádí, že větší polovina zná a ví, co je to první pomoc. Více jak 50 %, konkrétně 67 %, tj. 27 osob odpovědělo, že ví, co je to první pomoc. Naopak 33 %, což je 13 osob nezná pojem první pomoc.

Vazba na vzdělávání: Problematika první pomoci má zcela určitě své místo ve vzdělávání. Vzhledem k charakteru vzdělávaných se doporučuje zaměřit se pouze na základy první pomoci.

Otázka č. 9: Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 8, uveďte, zda byste ji uměli poskytnout či nikoliv. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

V předchozí otázce č. 8 jsem zjišťovala, zda respondenti ví, co je to první pomoc. Nyní mě zajímalo, zda by uměli respondenti poskytnout první pomoc. Ptala jsem se i na doplňující otázku tak, abych si ověřila, že rozumí otázce a nekonfabuluji.

Obrázek 7. Výsledek, jestli by respondenti uměli poskytnout první pomoc

Z výše uvedeného vyplývá, že více jak 50 % respondentů by dokázalo poskytnout první pomoc. Respondenti, kteří odpověděli, že by uměli poskytnout první pomoc, jsou v zastoupení konkrétně 72 %, tj. 29 osob. Menší zastoupení respondentů odpovědělo, že by první pomoc neuměli poskytnout.

Aby byla tato otázka validní a důvěryhodná, ptala jsem se na konkrétní otázky, aby zde nevznikly konfabulace.

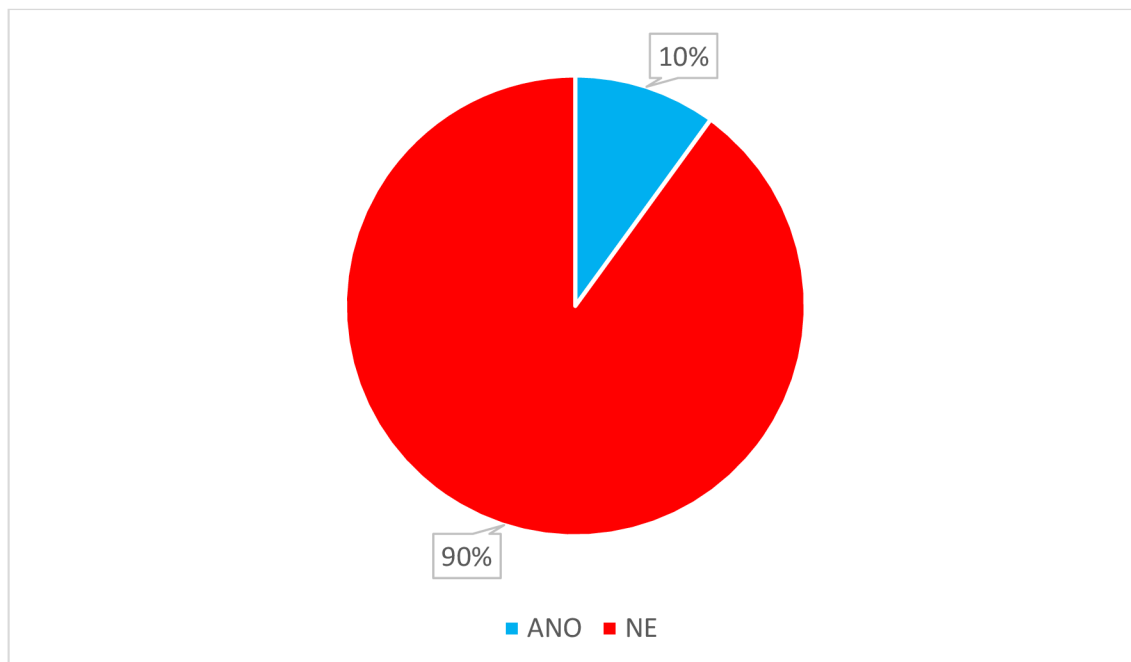
Každý respondent, který odpověděl, mi sdělil, že by zavolal personál, záchrannou zdravotnickou službu a případně začal provádět resuscitaci.

Důležité vidím položit si otázku, zda by to osoba zvládla a nezavolala by spíše personál.

Vazba na vzdělávání: Ve spolupráci s personálem zařízení se domluvit na zařazení praktických ukázek první pomoci tak, aby byly ukázky pro vzdělávané přijatelné a byly pro tyto osoby prakticky realizovatelné.

Otázka č. 10: Setkal/a jste se někdy s tím, že jste byl/a přímo ohrožen/a požárem, nebo byl/a svědkem vzniku požáru v blízkém okolí?

Mezi důležitou otázku řadím i dotaz týkající se osobního ohrožení požárem nebo případným svědectvím. V domácnostech, v letních měsících, ale i v přírodě vznikají požáry, které zaviní vždy lidský faktor nebo příroda, případně smíšená činnost.

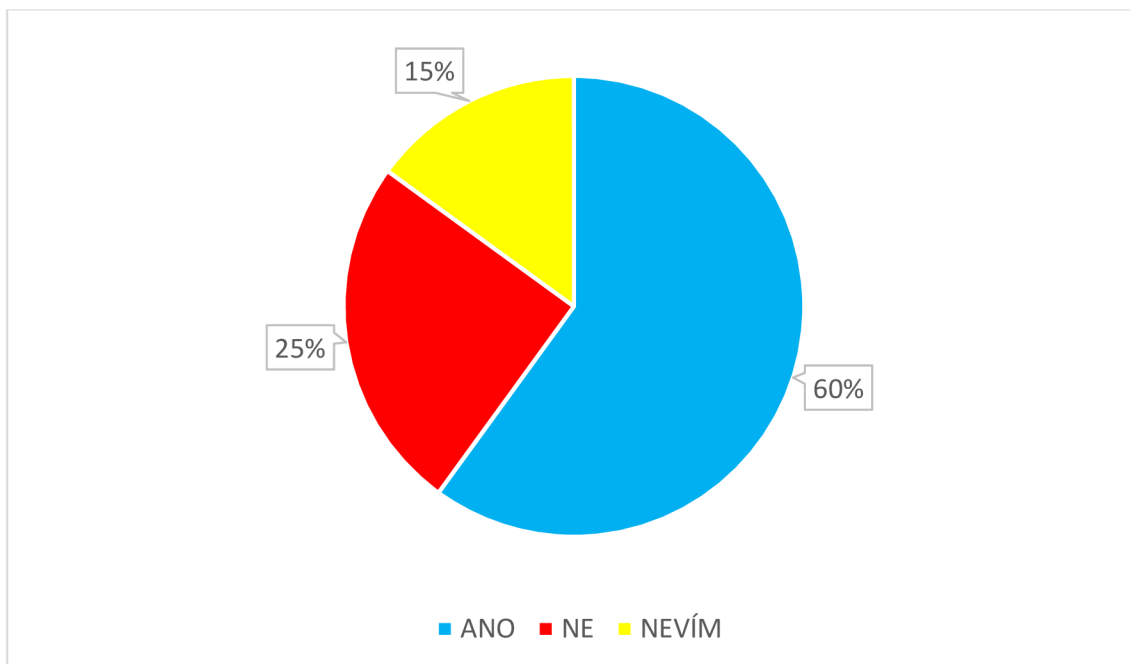
Obrázek 8. Zjištění, zda byl respondent přímo ohrožen požárem, nebo svědkem vzniku požáru

Z uvedeného vyplývá, že nadpoloviční většina nebyla přímo ohrožena požárem, nebo svědkem požáru v blízkém okolí. Většina, přesně 90 %, tj. 36 respondentů nebylo ohroženo požárem, ani v blízkém kontaktu. Oproti tomu menšina, konkrétně 10 %, tj. 4 osoby byly přímo ohroženy požárem, nebo se staly svědky požáru.

Vazba na vzdělávání: Problematika požárů jednoznačně patří do vzdělávání. Je potřeba na praktických ukázkách (např.: využití i konkrétních prostor a prostředků využívaných v daném zařízení) přiblížit rizika požárů a jejich dopady.

Otázka č. 11: Víte, kvůli čemu hoří v domácnosti nejčastěji?

Tím, že zařízení, ve kterém respondenti pobývají, je jejich domovem, nedílnou součástí ankety byla otázka, jestli osoby ví, kvůli čemu hoří v domácnosti nejčastěji. Otázka byla vytvořena z důvodu, že mají respondenti možnost používat rychlovarnou konvici, sporák, ale také navštěvovat místa vyhrazená ke kouření. Z důvodu rozsáhlých požárů v zařízeních pro osoby se specifickými potřebami za posledních pár let, patří tato otázka mezi jednu z nejpodstatnějších.

Obrázek 9. Zjištění, jestli respondenti ví, kvůli čemu hoří v domácnosti nejčastěji

Respondenti, přesněji řečeno 60 % z celkového počtu ví, z jakých důvodů hoří nejčastěji v domácnosti, tj. 24 osob, což je více jak polovina dotázaných anketou. Zbýlých 40 % buď nezná příčinu požáru anebo neví, z jakých důvodů může požár vzniknout v domácnosti, tj. 25 % (10 osob) odpovědělo, že nezná příčiny požáru a zbylých 15 % (6 osob) neví, z jakých důvodů může požár vzniknout.

Vazba na vzdělávání: S využitím ukázek (foto a videodokumentace) přiblížit nejčastější možné důvody vzniku požárů.

Otázka č. 12: Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 11, uveďte, kvůli čemu v domácnosti nejčastěji hoří. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další (možnost více odpovědí).

Zařadila jsem otevřenou otázku č. 12 do ankety, pro ty, kteří odpověděli v otázce č. 11, abych se dozvěděla, zda respondenti ví, kvůli kterým podnětům může vzniknout požár. Jak jsem již zmínila výše, osoby mají přístup k rychlovarné konvici, sporáku a předmětům, kvůli kterým by mohl vzniknout požár.

Celkem na tuto otázku odpovědělo 24 osob, kdy respondenti řekli jednu a více odpovědí. Mezi nejčastěji uvedené příčiny respondentů patřily:

- nedopalek cigarety – patří mezi možnou příčinu požáru, konkrétně s 21 odpověďmi;
- rychlovarná konvice, kterou uvedlo 9 respondentů;
- sporák, uvedený 6 respondenty.

Z těchto odpovědí se potvrdily mé zmíněné podněty, ke kterým mají respondenti přístup v rámci běžného chodu domova. V odpovědích jsem dále našla elektriku, svíčku, kamna, plyn a odpadky.

Vazba na vzdělávání: Ukázky vycházející z otázky č. 11 by bylo vhodné vždy přiblížit k prostředkům užívaných v zařízení (např.: rychlovarná konvice, sporák, svíčky, popelníky aj.).

Otázka č. 13: Věděl/a byste, jak se zachovat v případě požáru (možnost více odpovědí)?

Podle mě bylo důležité zjistit, co by respondenti v případě požáru dělali, jak by se zachovali a koho by kontaktovali. Způsobů, co dělat v případě požáru je nespočet. V rámci vypuknutí požáru existují pravidla, jak se chovat a co dělat.

V případě vypuknutí požáru je důležité zachovat klid a používat rozvahu. Pokud to situace dovolí, pokusit se uhasit požár dostupnými prostředky (hasící přístroj). Jestliže se požár šíří a není možné jej vlastními silami uhasit, je nutné přivolat hasiče 150 nebo kontaktovat 112 (tísňová linka).

Mezi nejčastější odpovědi patří:

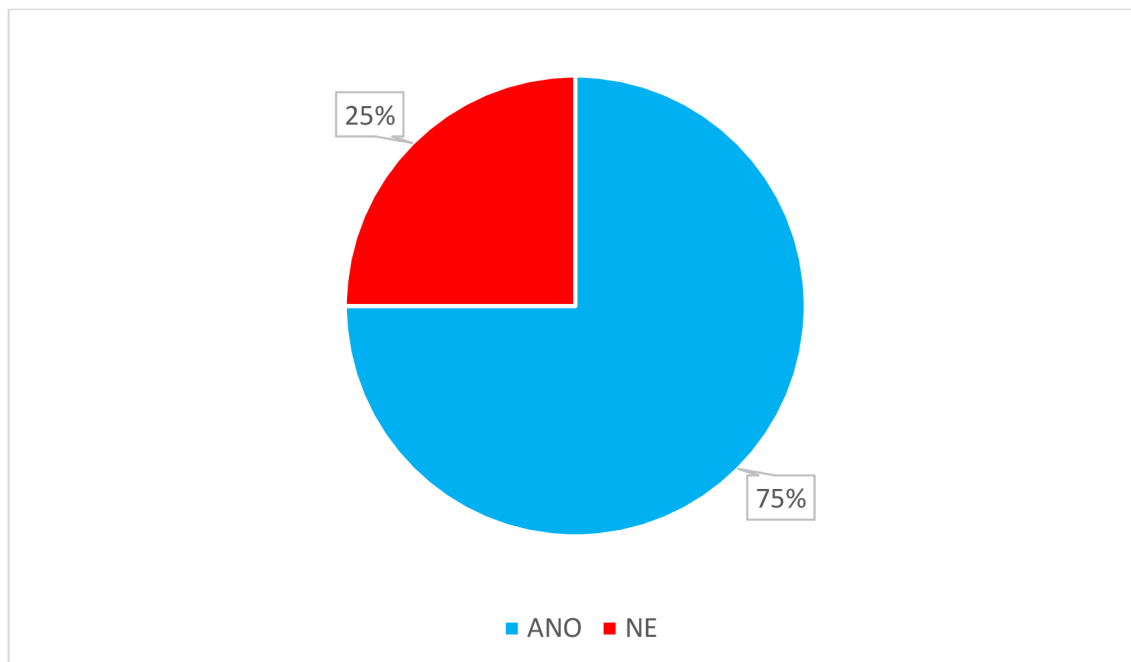
- zavolat personál, který následně přivolá potřebnou pomoc (hasiče);
- zavolat hasiče;
- použít hasící přístroj.

Z těchto odpovědí je jasné, že by klienti věděli, jak se zachovat v případě vzniku požáru. Avšak mezi odpověďmi se našlo 6 respondentů, kteří by nevěděli, co dělat při vzniku požáru. V odpovědích jsem dále zaznamenala odchod nouzovým východem, který však nebyl tolik početný.

Vazba na vzdělávání: Do vzdělávání jednoznačně zařadit chování v případě vzniku požáru. Při vzdělávání je potřeba zohlednit možnosti (fyzické, mentální) vzdělávaných reagovat na požár, stejně tak zohlednit možnosti daného zařízení (počet personálu, prostředky požární ochrany atd.).

Otázka č. 14: Víte, co je hlásič požáru (detektor kouře)?

Z důvodu četných požárů by respondenti měli vědět, co je to hlásič požáru (detektor kouře), a k čemu slouží. Hlásič požáru je zařízení, které slouží k upozornění v případě detekování kouře a vydání zvukového signálu pro upozornění osob v objektu nebo místnosti. Systém může sloužit i pro zjištění porušení zákazu kouření v místnostech.

Obrázek 10. Zjištění, zda respondenti ví, co je hlásič požáru (detektor kouře)

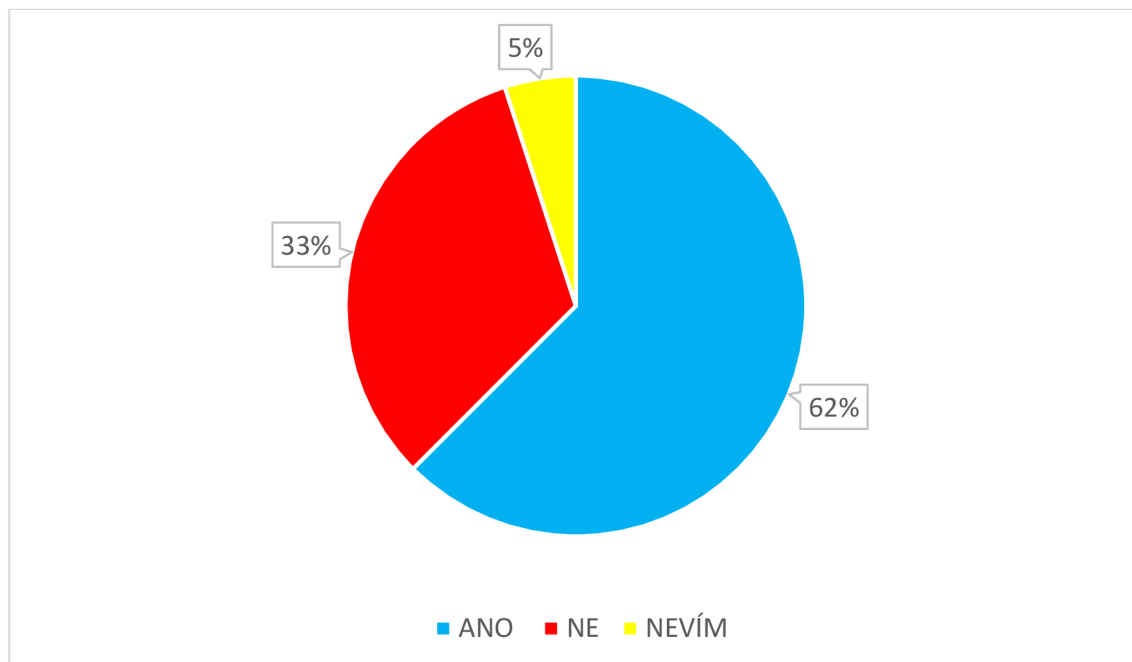
Na základě zjištěných podkladů můžu konstatovat, že většina respondentů, tj. 75 %, v mém případě 30 osob uvedlo, že ví, co je to hlásič požáru. Méně respondentů, přesně 25 % nevědělo, co to je, v konkrétním počtu 10 respondentů.

Lze podle tohoto uvést, že v případě detekování kouře a jeho následného signálu by respondenti věděli, co to znamená.

Vazba na vzdělávání: Problematika hlásičů požárů má rozhodně své místo ve vzdělávání. Vazba tohoto tématu je nejen ke vzdělávaným, ale i směrem k samotnému zařízení.

Otázka č. 15: Máte ve Vašem zařízení nainstalovaný požární hlásič (detektor kouře)?

V rámci této otázky se ptám respondentů, jestli se v zařízení nachází požární hlásič (detektor kouře) a konkrétně v jaké místnosti, aby zde nevznikla možnost konfabulace. Jelikož je zařízení, ve kterém pobývají respondenti velké, hlásiče požáru se nachází na toaletách, v koupelně, chodbách a v některém z pokojů.

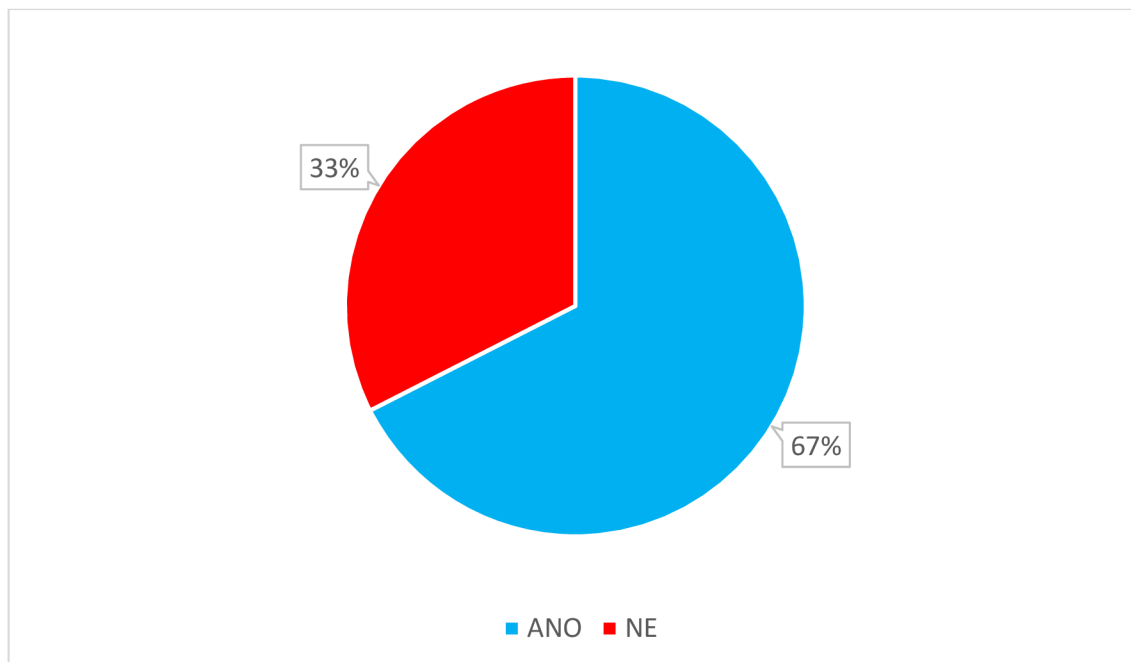
Obrázek 11. Zjištění, jestli klienti ví, zda mají v zařízení nainstalovaný požární hlásič (detektor kouře)

Výsledky uvádí, že více jak 50 % jednotlivých respondentů, konkrétně 62 %, tj. 25 osob ví, kde se v jejich zařízení nachází hlásič požáru (detektor kouře). Ačkoliv je to více jak polovina, stále 15 klientů dohromady neví nebo nezná místo detektoru kouře, tj. 33 % (13 osob) a 5 % (2 osoby).

Vazba na vzdělávání: V rámci tématu požárních hlásičů je potřeba vysvětlit činnost požárního hlásiče a prakticky ukázat, jak se chová v případě indikace kouře. Ukázkou nejlépe realizovat na hlásiči v zařízení a prakticky ukázat např.: na svíčke aj.

Otázka č. 16: Měl/a byste zájem se dozvědět, nebo si rozšířit znalosti, co dělat v případě požáru?

V návaznosti na předešlé otázky mě zajímalo, jestli by respondenti ze zařízení měli zájem se dozvědět nové informace, případně si rozšířit dosavadní znalosti, co dělat v případě požáru. Proto mě zajímalo, jestli by zájem byl, či nikoliv.

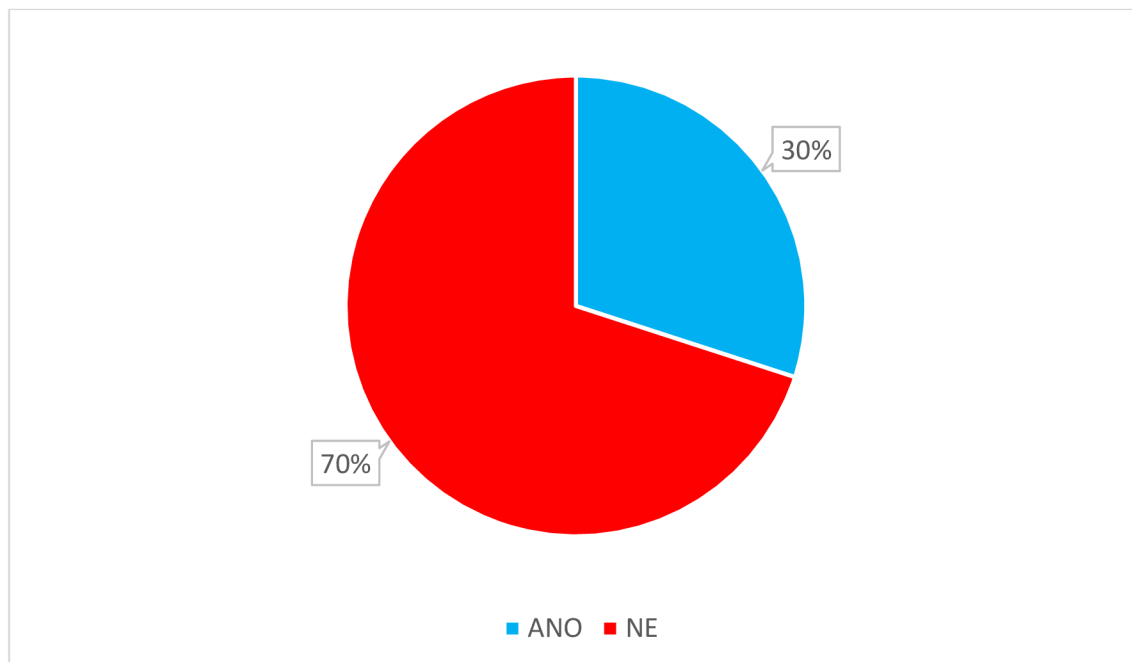
Obrázek 12. Zjištění, zda respondenti mají zájem o rozšíření informací a znalostí, co dělat v případě požáru

Ve výsledku je zcela zřejmé, že respondenti mají zájem o rozšíření znalostí, co dělat v případě požáru. Zájem má nadpoloviční většina, tedy 67 %, tj. 27 respondentů. Méně než 50 %, konkrétně 33 %, tj. 13 respondentů uvedlo, že by nemělo zájem o rozšíření informací z oblasti požáru.

Vazba na vzdělávání: Zájem o vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva ze strany dotazovaných je potřeba využít a ve spolupráci s personálem zařízení realizovat.

Otázka č. 17: Víte, co je to evakuace?

Důležitou součástí ankety je otázka č. 17, která se ptá, zda respondent ví, co je to evakuace. Evakuace je soubor technických i organizačních opatření, které zabezpečují přemístění osob, ale také zvířat i věcí do bezpečného místa (náhradní ubytování a stravování). Zajímalo mě, zda ví, co znamená pojem evakuace.

Obrázek 13. Zjištění, jestli respondenti ví, co je to evakuace

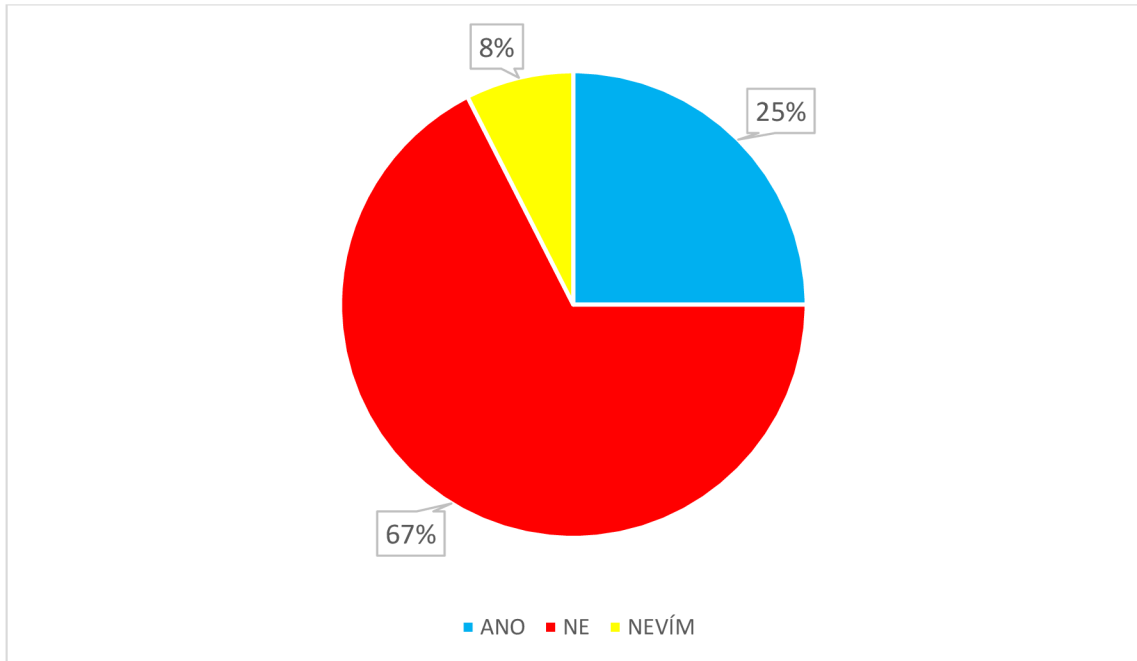
Výsledky jednoznačně ukazují, že respondenti neví, co znamená pojem evakuace. Celkem 70 % respondentů, což je více jak polovina, tj. 28 osob. Pouze 30 % ví, co je to evakuace, tj. 12 osob.

Respondentům, kteří odpověděli, že ví, co to je evakuace, byla položena otázka, co tento pojem znamená, aby zde nevznikla možná konfabulace.

Vazba na vzdělávání: Problematika evakuace jednoznačně patří do vzdělávání. Je potřeba vzdělávaným vysvětlit zásady evakuace a její smysl. Nevystrašit je tím, ale připravit je na možnou evakuaci.

Otázka č. 18: Měl/a jste někdy cvičnou evakuaci ve Vašem zařízení?

Následně po otázce č. 17 bylo respondentům sděleno, co znamená pojem evakuace pro další otázku, konkrétně č. 18. Cvičná evakuace (cvičný požární poplach) se provádí v objektech a prostorách se složitými podmínkami pro zásah. Dále tam, kde se vyskytuje provoz se značnou možností vzniku požáru a nebezpečí. Cílem cvičné evakuace je dodržet stanovené postupy a funkčnost technických opatření. Respondenti se měli zamyslet nad tím, zda se někdy setkali se cvičnou evakuací v jejich zařízení.

Obrázek 14. Zjištění, jestli měli respondenti někdy cvičnou evakuaci

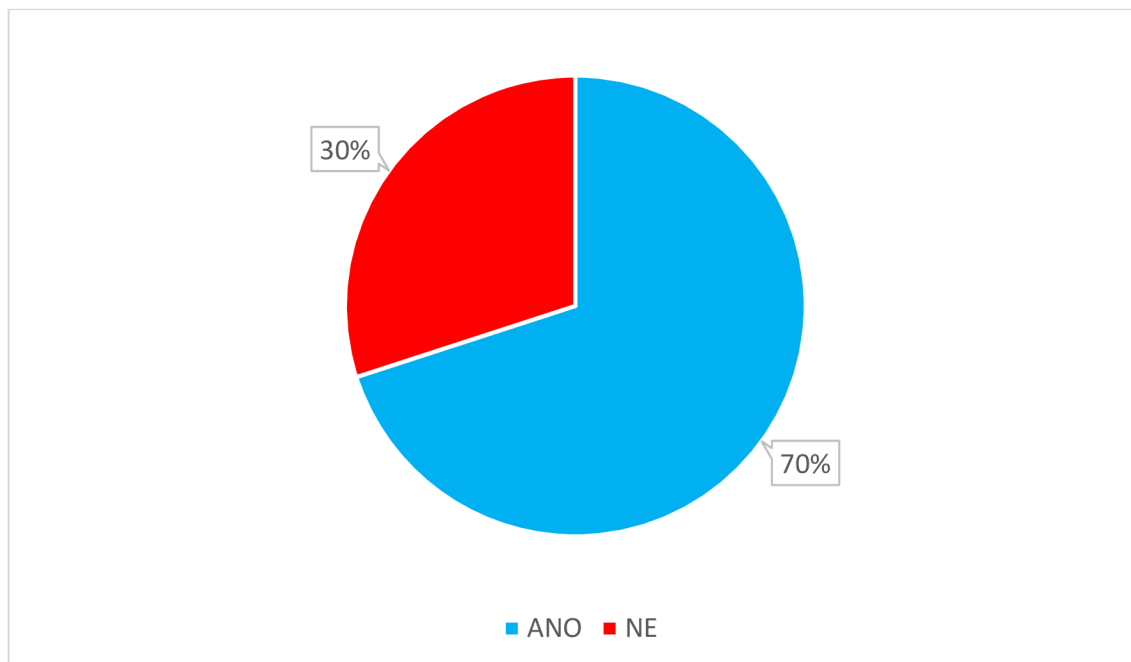
Výsledky jasně ukazují, že více než 67 %, konkrétně 27 osob nezažilo nikdy cvičnou evakuaci. Zbýlých 8 % (3 osoby) neví, jestli někdy byla v zařízení cvičná evakuace. Pouze 25 %, tj. 10 osob si vzpomnělo a uvádí, že v minulosti zažily cvičnou evakuaci.

Kvůli dnešním vznikům požáru je 10 osob se zapamatováním malý počet. Z tohoto důvodu by měly být plánované cvičné evakuace častěji v určitých intervalech.

Vazba na vzdělávání: Cvičná evakuace nejlépe ukáže „slabší“ místa jak na straně zařízení, tak i samozřejmě ukáže možné chování klientů v případě evakuace.

Otázka č. 19: Víte, kde se u Vás v zařízení nachází „nouzový východ“ (úniková cesta)?

Z hlediska bezpečnosti a případného ohrožení obyvatel zařízení mě ihned napadla otázka týkající se znalosti, kde se nachází nouzový východ v případě opuštění objektu. Nouzové východy musí být dostatečně osvětleny, trvale volné (bez překážek) a vést především do volného prostoru (bezpečné místo). Jedná se o tzv. rychlé a bezpečné opuštění objektu.

Obrázek 15. Zjištění, jestli respondenti ví, kde se nachází nouzový východ

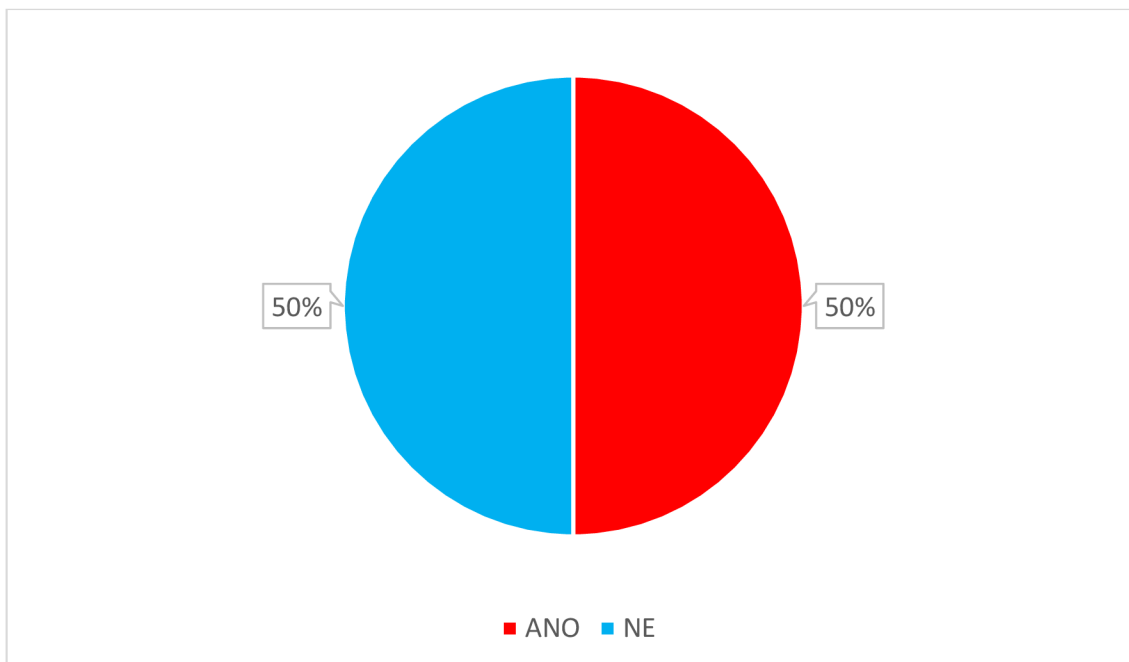
Výsledky ankety jednoznačně uvádí, že mají respondenti přehled o tom, kde se nachází nouzový východ. O tom, kde se nachází únikové cesty má přehled 70 % respondentů (28 osob), zatímco 30 % respondentů (12 osob) neví, kde se nouzový východ nachází.

V tomto případě je potřeba znovu ukázat respondentům, kde se únikové cesty nachází a k čemu slouží.

Vazba na vzdělávání: Problematiku nouzového východu zcela jistě zařadit do vzdělávání. Ve spolupráci s personálem si prakticky tyto východy ukázat, může být součástí cvičné evakuace.

Otázka č. 20: Poskytuje Vám někdo nějaké informace z oblasti požární ochrany a jak se zachovat v případě vzniku mimořádných událostí?

V rámci anketového šetření jsem se ptala respondentů, jestli se k nim dostávají informace z oblasti požární ochrany, a co dělat v případě mimořádné události. Proto mě v rámci této otázky zajímalo, v jaké míře se k respondentům dostávají informace z této oblasti.

Obrázek 16. Zjištění rozsahu informací podávaných respondentům v oblasti požární ochrany a mimořádných událostí

Ve výsledku jsem se setkala s rovnoměrným rozložením toho, jak se dostávají informace k respondentům v zařízení. Respondenti mi v 50 % uvedli, tj. 20 osob, že se k nim informace z oblasti požární ochrany dostávají. Na druhou stranu uvedlo 50 % respondentů, tj. 20 osob, že informace z oblasti požární ochrany se k nim nedostává.

Vazba na vzdělávání: Je potřeba zjistit podrobnější obsah předávaných informací a podle toho přizpůsobit další vzdělávání ve spolupráci se zařízením.

Otázka č. 21: Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 20, zvolte vybrané možnosti (lze vybrat více odpovědí). V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

V rámci otázek jsem do ankety začlenila otázku č. 21. V otázce se nabízely možnosti: hasiči, personál, rodina a jiné (kamarádi, spolubydlíci). V rámci této otázky mohli respondenti vybrat jednu a více možností. V dnešní době se k informacím můžeme dostat z různých forem sdělovacích prostředků, a tak jsem vyčlenila právě tyto čtyři, abych zjistila, jakým způsobem se informace k respondentům dostávají.

Mezi nejčastější odpovědi, které jsem zaznamenala patřily:

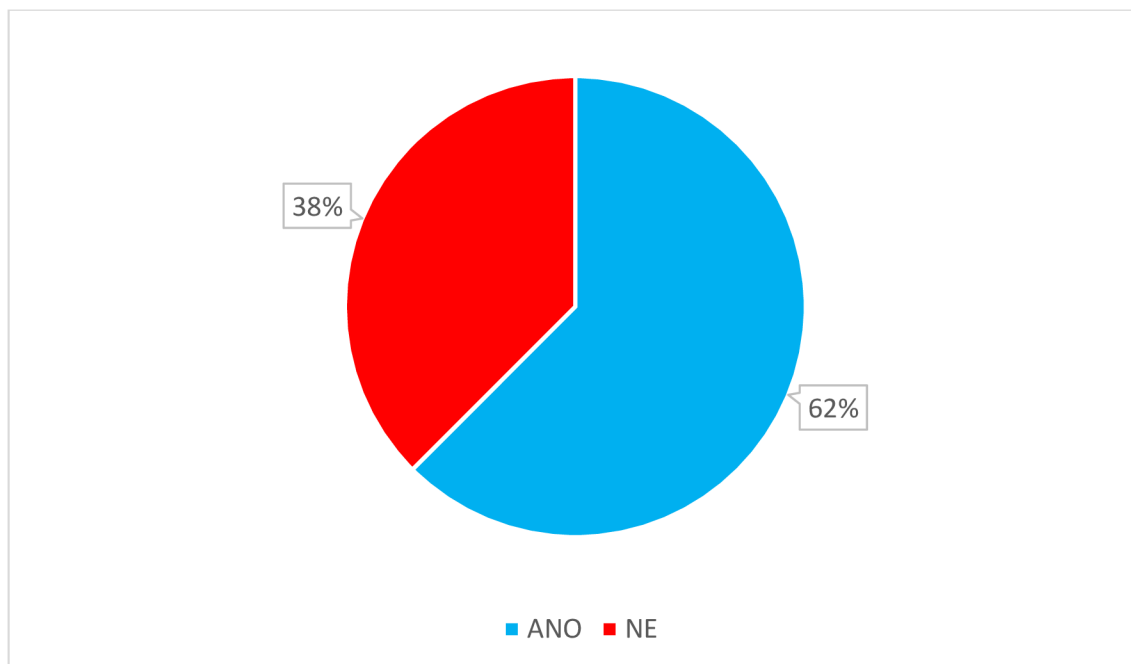
- personál, se 17 odpověďmi respondentů,
- hasiči, se 7 odpověďmi,
- rodina se 3 odpověďmi,
- jiné (kamarádi, spolubydlíci).

Z těchto odpovědí lze vyčíst, že respondentům jsou nejvíce předávány informace od personálu. Může to být i z hlediska blízkého kontaktu s personálem, nebo méně častého kontaktu respondentů s HZS ČR.

Vazba na vzdělávání: Ke vzdělávání je nejvhodnější personál zařízení. Pro hasičský záchranný sbor to může být výzva v tom, že je vhodné uspořádat „školení“ personálu takových zařízení, s cílem předání informací a materiálů pro následné vzdělávání klientů v zařízení.

Otázka č. 22: Měl/a byste zájem o pravidelné vzdělávání zaměřené na požární ochranu a ochranu obyvatelstva? Pokud ANO, odpovzte na otázku č. 23 a č. 24. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

V mé bakalářské práci poukazuji na vzdělávání osob v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. V rámci ankety jsem se ptala respondentů, zda by měli zájem o pravidelné vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Obrázek 17. Zjištění, zda by měli respondenti zájem o vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva

Z výsledků je zřejmé, že by mělo 62 % respondentů, tj. 25 osob, zájem o pravidelné vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Naproti tomu 38 % respondentů, tj. 15 osob sdělilo, že by nemělo zájem o vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Výsledek by mohl být ještě vyšší, kdyby bylo respondentům přesně řečeno, jaké formy pro ně záživného vzdělávání budou vytvořeny.

Vazba na vzdělávání: Je potřeba nastavit systém pravidelného vzdělávání těchto osob. S tím souvisí další analýza potřeb v návaznosti na personální možnosti jak v zařízeních, tak i např.: u HZS ČR.

Otázka č. 23: Vzdělávání z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, byste upřednostnil/a prostřednictvím personálu (který znáte), hasiče nebo externího pracovníka?

V návaznosti na otázku č. 22, kdy mě zajímalo, zda by respondenti měli zájem o vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, tak se nyní ptám, jestli by měli zájem, kdyby jim bylo poskytnuto vzdělávání za přítomnosti hasiče, personálu (blízký člověk) nebo externího pracovníka. Respondenti měli sami na otevřenou otázku odpovědět. Jak jsem zmínila, vzdělávání by bylo poskytnuto těmito osobami. Pokud však respondenti uvedli na tuto otázku jednu z těchto možností, nejednalo se o správnou odpověď, ale o informaci, která by byla nevhodnější v rámci vzdělávání osob.

Seřadila jsem odpovědi od nejvíce požadovaného, po méně požadované v rámci vzdělávání od:

- personálu, o který mělo zájem 15 respondentů;
- hasiče, o které mělo zájem 8 respondentů;
- externí pracovník se zájmem 2 osob.

Z těchto odpovědí lze vyčíst, že největší zájem je v rámci vzdělávání osob pomocí proškoleného personálu. Vzdělávání za pomoci personálu může být zvoleno z důvodu osobního kontaktu, ale také důvěry vůči osobám pracujícím v zařízení.

Vazba na vzdělávání: Souvisí s otázkou č. 21.

Otázka č. 24: Jaký způsob předávání informací byste preferoval/a (je pro Vás vhodná forma) (vyberte i více možností).

Jako poslední jsem zakomponovala otázku, která se týká způsobu předávání informací. Respondenti měli vybrat jednu a více způsobů z deseti nabízených možností. Mezi těmito možnostmi se objevovalo např.: časopis/tisk, leták, brožura, přednáška, beseda, prezentace, internet, rádio, videoukázka a návštěva požární stanice. Nabízené možnosti byly zvoleny z důvodu možného zaujetí a zájmu respondentů a lepšího pochopení v rámci vzdělávání těchto osob. Respondenti měli v dané otázce jednotlivé možnosti uvést tak, aby odpovídaly jejich potřebě a zájmu.

Mezi nejčastější odpovědi respondentů patřily:

- přednáška,
- beseda,
- prezentace,
- videoukázka,
- návštěva požární stanice.

Z těchto odpovědí je zřejmé, že by respondenti zvolili způsob osobního kontaktu, ať již s proškoleným personálem, který by jim informace předával, nebo samotnými hasiči s dlouholetou praxí. V odpovědích se méně vyskytoval časopis/tisk, leták, brožura, internet a rádio.

Vazba na vzdělávání: Souvisí s otázkou č. 21.

6 ZÁVĚRY

Cílem mé bakalářské práce bylo analyzovat vzdělávání osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Součástí analýzy bylo jednak zjištění rozsahu informací z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, které se osobám se specifickými potřebami dostávají, ale také oblasti, které v rámci vzdělávání nejsou řešeny. Mezi dílčí cíle patřilo v teoretické části popsat vzdělávání a možnosti komunikace se specifickými osobami, zjistit nedostatky v rámci tohoto vzdělávání, zhodnotit získané informace a navrhnout vhodný způsob předávání informací a obsah možného vzdělávání těchto osob.

Praktická část bakalářské práce byla zaměřena zejména na anketu, která byla provedena s osobami, které měly lehké až středně těžké mentální postižení a s mou dopomocí dokázaly odpovídat na otázky, které jim byly předávány a zapisovány. Abych mohla lépe definovat otázky v anketě, zpracovala jsem případové studie vybraných požárů se zaměřením na dopady na klienty, které se u nás staly v posledních letech právě v zařízeních, ve kterých pobývají osoby se specifickými potřebami. Otázky v anketě byly nastaveny tak, aby z odpovědí bylo zřejmé, jaké mají dotazované osoby znalosti, jak ze základních témat ochrany obyvatelstva jako je například tísňové volání, první pomoc nebo k evakuaci, ale také z oblasti požární ochrany, kdy se otázky vztahovaly např. k hlásičům požáru nebo chování v případě vzniku požáru. Do poslední části ankety jsem zařadila otázky směřující do oblasti vzdělávání a jejím cílem bylo zjištění zájmu a požadavků na vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva.

Z odpovědí jednotlivých osob lze vyčíst, že oblast požární ochrany a ochrany obyvatelstva je pro tyto osoby velmi zajímavé a žádané téma. Co se týče základních témat jako je např. tísňové volání, tak lze na základě odpovědí uvést, že většina respondentů zná čísla tísňového volání, nicméně ne zcela všechny. S přihlédnutím k tomu, že většina dotazovaných nevládní mobilní telefon není to až tak zásadní nedostatek. Obdobně je to u tématu první pomoci. Anketa dále ukázala, že je potřeba rozšířit informovanost těchto osob v oblasti požární ochrany, a to zejména z pohledu možného vzniku požáru a zásad chování nebo informace k evakuaci. Z ankety lze dále vyčíst, že ze strany respondentů je ve většině zájem o další a pravidelné vzdělávání v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, a to zejména cestou personálu zařízení a formou besedy nebo přednášky. Podrobné informace a odpovědi na jednotlivé otázky včetně mnou navržené zpětné vazby na vzdělávání jsou uvedeny v části 5. bakalářské práce.

Vzhledem k tomu, že oblast požární ochrany a ochrany obyvatelstva je v těchto zařízeních velmi zásadní z pohledu bezpečnosti jejich klientů zejména v případě vzniku požáru, ale i s ohledem na zájem o vzdělávání samotných osob, budou informace zjištěné anketou předány Hasičskému záchrannému sboru Olomouckého kraje a věřím, že pomohou nastavit efektivní

obsah a formu vzdělávání těchto osob. Současně budou výsledky ankety předány provozovateli zařízení, kterému tato zpětná vazba umožní přizpůsobit poskytování informací z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva potřebám klientů, a tím je lépe připravit na případně možné mimořádné události nejen v zařízení, ale i běžném životě.

7 SOUHRN

V této bakalářské práci se zabývám zkoumáním nejvhodnější formy a způsobu vzdělávání osob se specifickými potřebami v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva. Teoretická část obsahuje kapitoly zaměřené na popis osob se specifickými potřebami, komunikaci, edukaci v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a případové události. Pro získání veškerých informací jsem použila knižní a internetové zdroje. Praktická část byla zhotovena pomocí anketového šetření. Principem metody je osobní kontakt s jedinci se specifickými potřebami a pomoc v rámci čtení otázek a doplňování odpovědí.

8 SUMMARY

In this bachelor thesis I pursue research for the most suitable form and way of education of people with special needs in fire and public protection. My theoretical part contains of chapters which focuses on description of people with special needs, communication, education in areas of fire protection, public protection, and case study. I gathered data for my research through book and internet sources. Practical part was made by a questionnaire. Basic idea of this method is to be in close contact with the individuals with special need and help them with reading questions and filling the answers.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- Bartoňová, M., & Vítková, M. (2010). *Inkluzivní vzdělávání v podmínkách současné české školy: Inclusive education in current Czech school*. Brno: Masarykova univerzita.
- Čadová, E., Adámková, K., Baslerová, P., Benoniová, M., Dvořáčková, D., Fraiová, J., Kudláček, M. (2014). *Základy aplikovaných pohybových aktivit*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Edu.cz *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Retrieved 24. 05. 2022 from the World Wide Web: <https://www.edu.cz/wp-content/uploads/2021/07/RVP-ZV-2021-zmeny.pdf>
- Euroinstitut.cz *Vzděláváním proti handicapu*. Retrieved 16. 06. 2022 from the World Wide Web: <https://www.euroinstitut.cz/>
- Hzscr.cz *Integrovaný záchranný systém*. Retrieved 22. 04. 2022 from the World Wide Web: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>
- Hzscr.cz *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030*. Retrieved 12. 05. 2022 from the World Wide Web: <https://www.hzscr.cz/soubor/koncepce-oob-2025-2030-pdf.aspx>
- Hzscr.cz *Zásady komunikace s osobami se zdravotním postižením na místě zásahu*. Retrieved 19. 04. 2022 from the World Wide Web: <https://www.hzscr.cz/soubor/5-s-s-ml12-r-komunikace-s-postizenymi-pdf.aspx>
- iDNES.cz *Požár v domě seniorů ve Mšeně způsobil nedopalek, policie případ odložila*. Retrieved 17. 05. 2022 from the World Wide Web: https://www.idnes.cz/praha/zpravy/posar-doomv-senioru-mseno-melnik.A210204_153802_praha-zpravy_rsr
- iRozhlas.cz *Příčinou požáru ve Vejprtech byla manipulace s otevřeným ohněm, oznámila policie*. Retrieved 15. 05. 2022 from the World Wide Web: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vejprty-policie_2001231141_elev
- iRozhlas.cz *Policie stíhá ředitele vyhořelého domova pro mentálně postižené ve Vejprtech*. Retrieved 15. 05. 2022 from the World Wide Web: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vejprty-posar-ohen-domov-mentalne-postizeni-trestni-stihani-policie-reditel_2201061728_voj
- iRozhlas.cz *V domově seniorů v Mšenu hořelo. Jedna žena zemřela, ošetřovatelka skončila v nemocnici*. Retrieved 17. 05. 2022 from the World Wide Web: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/mseno-posar-domov-senioru_2008130654_ako

- Květoňová–Švecová, L., Madlener, I., Vítková, M., Řehůřek, J. (1998). Možnosti reedukace zraku při kombinovaném postižení. In M. Bartoňová (Ed.), *Edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: Zaměření na edukaci žáků se specifickými poruchami učení*. Brno: MSD.
- Lehnert, M. et al. (2014). *Sportovní trénink I*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Malíková, E. (2011). *Péče o seniory v pobytových sociálních zařízeních*. Praha: Grada Publishing.
- Mlýnková, J. (2011). *Péče o staré občany: Učebnice pro obor sociální činnost*. Praha: Grada Publishing.
- Moravcová, D. (2004). *Zraková terapie slabozrakých a pacientů s nízkým vizem*. Praha: Triton.
- Msmť.cz RVP E. Retrieved 06. 05. 2022 from the World Wide Web: http://www.msmť.cz/uploads/soubory/stredni/IB_RVP_kategorie_E.zip
- Ožana, P. (1977). *Chemie a požární nebezpečí*. Praha: SNTL.
- Petřková, A., & Čornaničová, R. (2004). *Gerontagogika: úvod do teorie a praxe edukace seniorů*. Olomouc: UP.
- Pipeková, J. (2006). *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD.
- Pipeková, J. (2003). Kapitoly ze speciální pedagogiky. In M. Vítková (Ed.), *Integrativní školní (speciální) pedagogika*. Brno: MSD.
- Potměšil, M. (1999). *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna.
- Průcha, J., Walterová, E., & Mareš, J. (1995). *Pedagogický slovník*. Praha: Portál.
- Renotírová, M., & Ludíková, L. (2003). *Speciální pedagogika*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Smutek, M., & Kappl, M. (2006). *Proměny klienta služeb sociální práce*. Hradec Králové: Gaudeamus.
- Sobotková, A. (2003). Edukace dětí a žáků se sluchovým postižením. In M. Vítková (Ed.), *Integrativní školní (speciální) pedagogika*. Brno: MSD.
- Soušek, R. (2005). *Krizový management a doprava*. Pardubice: Institut Jana Pernera.
- Stuart-Hamilton, I. (1999). *Psychologie stárnutí. 1. Vydání*. Praha: Portál.
- Šenovský, M., & Hanuška, Z. (2003). *Organizace a řízení*. Ostrava: Vysoká škola báňská.
- Šerák, M. (2009). *Zájmové vzdělávání dospělých*. Praha: Portál.
- Veverka, I. (2005). *Vybrané kapitoly krizového řízení pro záchranářství*. Praha: Policejní akademie České republiky.
- Vítková, M. (2003). Integrativní školní (speciální) pedagogika. In M. Bartoňová (Ed.), *Edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: Zaměření na edukaci žáků se specifickými poruchami učení*. Brno: MSD.

10 PŘÍLOHY

10.1 Anketa

1) Uveďte pohlaví:

MUŽ

ŽENA

2) Vyberte Váš věk:

18–21

22–26

27–35

36–51

52–64

65 a více

3) Znáte některé z čísel tísňového volání (HZS, PČR, ZZS)?

ANO

NE

4) Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 3, uveďte pod obrázek jednotlivá čísla tísňového volání. V opačném případě otázku přeskočte a pokračujte k další *(možnost více odpovědí)*.

5) Máte svůj mobilní telefon a nosíte jej u sebe?

ANO

NE

6) Setkal/a jste se osobně s nějakou mimořádnou událostí (povodeň, vichřice, dopravní nehoda, ohrožení zdraví, ...)?

ANO

NE

7) Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 6, vyplňte, o jakou událost se jednalo. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

8) Víte, co je to první pomoc?

ANO

NE

9) Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 8, uveďte, zda byste ji uměli poskytnout či nikoliv. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

ANO

NE

10) Setkal/a jste se někdy s tím, že jste byl/a přímo ohrožen/a požárem, nebo byl/a svědkem vzniku požáru v blízkém okolí?

ANO

NE

11) Víte, kvůli čemu hoří v domácnosti nejčastěji?

ANO

NE

NEVÍM

12) Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 11, uveďte, kvůli čemu v domácnosti nejčastěji hoří. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další *(možnost více odpovědí)*.

13) Věděl/a byste, jak se zachovat v případě požáru *(možnost více odpovědí)*?

14) Víte, co je hlásič požáru (detektor kouře)?

ANO

NE

15) Máte ve Vašem zařízení nainstalovaný požární hlásič (detektor kouře)?

ANO

NE

NEVÍM

16) Měl/a byste zájem se dozvědět, nebo si rozšířit znalosti, co dělat v případě požáru?

ANO

NE

17) Víte, co je to evakuace?

ANO

NE

18) Měl/a jste někdy cvičnou evakuaci ve Vašem zařízení?

ANO

NE

NEVÍM

19) Víte, kde se u Vás v zařízení nachází „nouzový východ“ (úniková cesta)?

ANO

NE

20) Poskytuje Vám někdo nějaké informace z oblasti požární ochrany a jak se zachovat v případě vzniku mimořádných událostí?

ANO

NE

21) Jestliže jste odpověděla ANO v otázce č. 20, zvolte vybrané možnosti (lze vybrat více odpovědí). V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

HASIČI

PERSONÁL

RODINA

JINÉ (KAMARÁDI,
SPOLUBYDLÍČÍ)

22) Měl/a byste zájem o pravidelné vzdělávání zaměřené na požární ochranu a ochranu obyvatelstva? Pokud ANO, odpovězte na otázku č. 23 a č. 24. V opačném případě otázku vynechte a přejděte k další.

ANO

NE

23) Vzdělávání z oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva, byste upřednostnil/a prostřednictvím personálu (který znáte), hasiče nebo externího pracovníka?

24) Jaký způsob předávání informací byste preferoval/a (je pro Vás vhodná forma)
(vyberte i více možností).

ČASOPIS/TISK	LETÁK	BROŽURA
PŘEDNÁŠKA	BESEDA	PREZENTACE
INTERNET	RÁDIO	VIDEOUKÁZKY
NÁVŠTĚVA POŽÁRNÍ STANICE		